

Brexitin vaikutukset Iso-Britannian ulkomaan- kauppaan

LAB-ammattikorkeakoulu

Tradenomi (AMK), Liiketalous, Kansainvälinen kauppa

Henri Laukkanen

2022

Tiivistelmä

Tekijä(t) Laukkanen, Henri	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2022
	Sivumäärä 42	
Työn nimi Brexitin vaikutukset Iso-Britannian ulkomaankauppaan		
Tutkinto Kansainvälinen kauppa (tradenomi)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Brexitin vaikutukset Iso-Britannian ulkomaankauppaan. Tarkoituksena oli saada selville, mitä kaikkea Brexit on muuttanut Iso-Britannian ja Euroopan Unionin välillä, ja mitä eri vaikutuksia se on tuonut tullessaan näille kahdelle osapuolelle.</p> <p>Opinnäytetyö kirjoitettiin ilman toimeksiantajaa kuvallisen kirjallisuuskatsauksen muodossa. Opinnäytetyössä käytettiin monipuolisesti aiheeseen liittyviä lähteitä, joiden avulla pyrittiin saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Opinnäytetyö koostui kolmesta pääluvusta, joissa käsiteltiin Euroopan Unionia, Brexitiä sekä ulkomaankauppaa.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksista voi päätellä Brexitin tuoneen monia eri vaikutuksia. Brexitin myötä esimerkiksi vapaaliikkuvuus poistui Iso-Britannian ja Euroopan Unionin väliltä, jonka myötä rajatarkastukset otettiin käyttöön. Brexitin myötä logistiset ongelmat ovat nousseet suureen rooliin, joka tuo haasteita ulkomaankauppaan. Tavarat eivät voi enää liikkua vapaasti maasta toiseen, vaan ne täytyy tullata. Tämä lisää kustannuksia sekä vie aikaa huomattavasti enemmän. Brexitin seurauksen myös monet teolliset alat ovat kärsineet. Näistä suurimpana autoala, joka on Iso-Britannian ulkomaankaupan kannalta yksi merkittävimmistä. Brexitin seurauksena autoalan tuotanto on supistunut ja logistiset ongelmat ovat tuoneet alalle merkittävästi lisäkustannuksia.</p> <p>Brexit opinnäytetyön aiheena oli mielenkiintoinen, mutta sen verran uusi, että sen kokonaisvaikutuksia on vaikea ennustaa vielä vuoteen 2022 mennessä. Opinnäytetyö antoi laajan kuvan siitä, mitä kaikkea Brexitistä seuraa sekä kuinka historiallisesta asiasta on kyse.</p>		
Asiasanat Brexit, Euroopan Unioni, ulkomaankauppa, kansainvälinen kauppa		

Abstract

Author(s) Laukkanen, Henri	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2022
	Number of Pages 42	
Title of Publication Brexit affects on United Kingdom's foreign trade		
Name of Degree Bachelor of international business administration		
Name, title and organization of the client Lab university of applied science		
Abstract <p>Aim of thesis was to examine how Brexit (=British exit) affects United Kingdom foreign trade. The main point was to find out what has changed between United Kingdom and European union during this remarkable progress and find out the effects of Brexit to United Kingdom and EU that we can observe until this day.</p> <p>Thesis was written without principal and it was implemented as a descriptive literature review. Various sources were used by versatile to answer research questions. Thesis consisted of three different chapters: European Union, Brexit and international business.</p> <p>The answers of thesis can be deduced that Brexit effects has been various. After Brexit free movement between different countries was ended and border checks was added to the borders. Brexit has also caused logistics problems which is widely affecting for foreign trade. Goods cannot be traded without custom clearance. This will results for more costs and will take lots of time than before Brexit. Brexit has also affected for industrial sectors. Car industrial was hit hardest by Brexit which has been one of the most important industrials for United Kingdom's foreign trade. Car industrial production has been cut and logistics problems has also caused more costs for the industry.</p> <p>Brexit as a thesis's subject has been interesting. Due to Brexit lates consequences, it is impossible to estimate every impacts until this year 2022. The subject overall reveals how big Brexit effects will be and how historic it is.</p>		
Keywords Brexit, European Union, foreign trade, International Business		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Taustaa	1
1.2	Aiheen valinta ja tavoitteet	2
1.3	Tutkimuskysymykset.....	3
1.4	Tutkimusmenetelmä	3
1.5	Opinnäytetyön rajaus.....	4
1.6	Opinnäytetyön teoriaosio	4
1.7	Opinnäytetyön rakenne.....	5
2	Euroopan Unioni	7
2.1	Euroopan Unioni käsitteenä	7
2.2	Euroopan Unionin tavoitteet ja arvot	8
2.3	Euroopan Unionin historia.....	8
2.4	Sisäkauppa.....	9
2.5	Schengen-alue	11
2.6	Ulkokauppa ja tullaus.....	12
3	Brexit	18
3.1	Brexit käsitteenä	18
3.2	Siirtymäkausi	20
3.3	Brexitin vaikutukset.....	21
4	Kansainvälinen kauppa.....	24
4.1	Kansainvälinen kauppa yleisesti	24
4.2	Kansainvälinen kauppa Iso-Britannian näkökulmasta	25
4.3	Brexitin vaikutukset kansainväliseen kauppaan	27
4.4	Brexitin vaikutukset teollisuuden aloihin.....	30
5	Johtopäätökset	33
6	Yhteenveto	37
	Lähteet	38

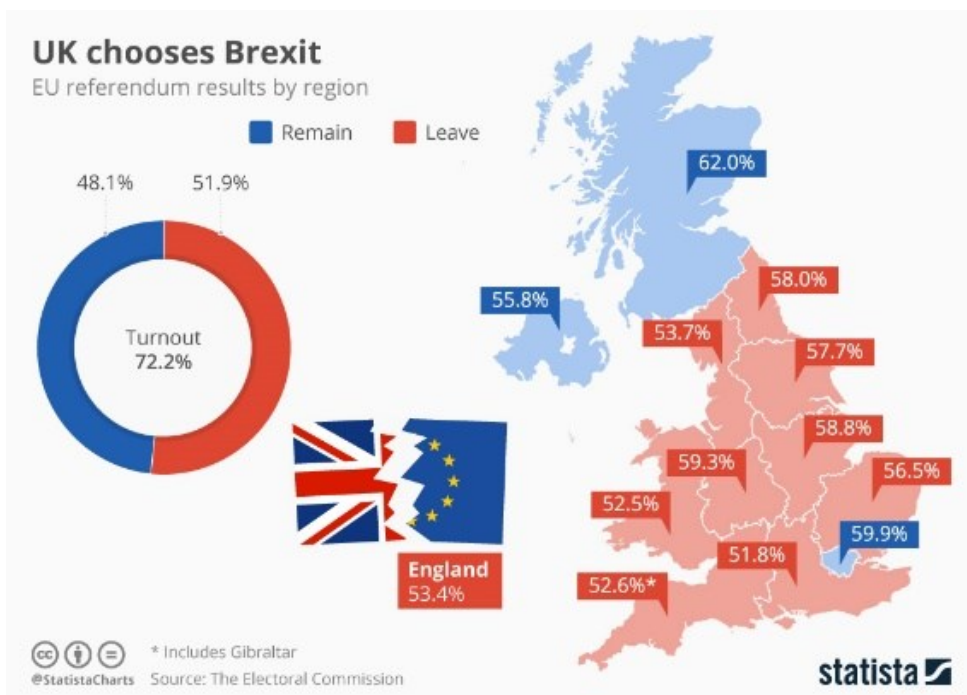
1 Johdanto

1.1 Taustaa

Euroopan Unionin synty alkoi Euroopan yhdentymisellä, minkä tavoitteena oli lopettaa naapurimaiden toistuvat ja tuhoisat sodat, joista viimeisin oli toinen maailmansota. Yhteistyön ensimmäinen askel oli Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustaminen vuonna 1951, jonka perustajamaina toimivat Alankomaat, Belgia, Italia, Luxemburg, Saksa ja Ranska. Nämä samat perustajamaat toimivat myös vuonna 1957 kirjoitetussa Rooman sopimuksessa, jonka tarkoituksena oli perustaa Euroopan talousyhteisö. Euroopan talousyhteisöä alettiin lopulta kutsumaan Euroopan yhteisöksi vuonna 1967 sulautumissopimuksen synnyttyä. Euroopan Unioniksi nimi muutettiin vuonna 1993, Maastrichtin sopimuksen myötä. (Europa 2021.)

Iso-Britannia oli myös osallisena neuvottelemassa Rooman sopimuksesta, mutta lopulta Iso-Britannian hakemus liittyä jäseneksi hylättiin Ranskan silloisen presidentin Charles de Gaullen johdosta. Hänen mukaansa Ranskan asema Euroopan yhteisössä olisi heikentynyt Iso-Britannian liittyttyä jäseneksi. Iso-Britannian toinenkin hakemus liittyä jäseneksi hylättiin vuonna 1969, mutta lopulta Iso-Britannia hyväksyttiin EY:n jäseneksi 1973, jolloin Euroopan yhteisöön liittyivät myös Tanska ja Irlanti. (UK Parliament 2013.)

Brexit eli toisin sanoen British Exit tarkoittaa prosessia, jonka johdosta Iso-Britannia erosi Euroopan Unionista. Brexit sai virallisesti ensiaskeleensa vuonna 2016, kun Iso-Britanniassa järjestettiin kansanäänestys. Äänestyksen avulla oli tarkoitus saada suuntaa sille, eroaako Iso-Britannia Euroopan unionista vai jatkaako Britannia EU:n jäsenenä. Äänestyksessä 51,9 % äänesti EU:sta eroamisesta ja vastaavasti 48,1 % oli EU:ssa pysymisen kannalla. Euroopan unionin jäsenyys on ollut kiistakysymys Iso-Britanniassa jo siitä asti, kun maa liittyi Euroopan Yhteisöön vuonna 1973. (Katya 2020.)

Kuvio 1. (Armstrong 2016)

Oheisessa Kuvio 1:ssä on nähtävillä Brexitin ennakkoäänestyksen tulokset. Kuten tuloksesta voi päätellä, oli äänestystulos erityisen tiukka. Isoin äänestysprosentti EU:ssa pysymiselle tuli Skotlannista, joista 62 % oli EU:ssa pysymisen kannalla. Puolestaan suurin osa Englannin hallintoalueista oli Brexitin kannalla. Ainoastaan Suur-Lontoo, Skotlanti sekä Pohjois-Irlanti olivat alueita, jossa EU:ssa pysyminen keräsi enemmän ääniä.

1.2 Aiheen valinta ja tavoitteet

Tämän opinnäytetyön aiheena on Brexitin vaikutukset Iso-Britannian ulkomaankauppaan. Tavoitteena on selvittää, millä tavoin Iso-Britannian irtautuminen Euroopan unionista vaikuttaa maan kaupankäyntiin muiden EU-maiden kanssa sekä mitä hyötyjä ja haittoja tästä Iso-Britannialle voi tulevaisuudessa seurata.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia kuvailevan kirjallisuuskatsauksen muodossa asiaa Iso-Britannian kannalta ja sitä, miten eroprosessi EU:sta eteni, sekä käydä läpi millä eri tavoin Brexit vaikuttaa Iso-Britannian ulkomaankauppaan. Opinnäytetyössä käydään myös lyhyesti läpi, miten EU-maiden kaupankäynti vaikeutuu Brexitin johdosta. Brexit on valikointunut opinnäytetyön aiheeksi, koska kyseinen aihe on mielenkiintoinen kansanvälisen kaupan kannalta ja lisäksi aihe on ajankohtainen. Brexit tulee tulevaisuudessa vaikuttamaan merkittävästi EU-maiden kaupankäyntiin Iso-Britannian kanssa.

1.3 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön kannalta merkittävimmät asiat ovat tutkimuskysymykset, joiden avulla pyritään vastaamaan opinnäytetyön keskeisimpiin kysymyksiin. Seuraavat kysymykset ovat aiheen kannalta merkittävä osa tätä tutkimusta ja samalla toimivat avainkysymyksinä opinnäytetyölle. Tutkimuskysymyksenä on tietämättömyys Brexitistä ja siitä millä tavoin se tulee vaikuttamaan Iso-Britannian ulkomaankauppaa EU-maiden kanssa.

1. Millä tavoin Brexit vaikuttaa Iso-Britannian ulkomaankauppaan?
2. Mitä hyötyä ja haittoja tästä ilmenee Iso-Britannialle sekä Euroopan Unionille?

Yllä olevista kysymyksistä ensimmäinen toimii varsinaisena tutkimuskysymyksenä, sekä toinen enemmän apukysymyksenä tutkimuksessa. Tutkimuskysymyksen on tarkoitus toimia jäsentävänä kysymyksenä aihepiirissä, sekä toimia apuna opinnäytetyön teoriaosuudessa.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö toteutetaan kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jonka tarkoituksena on etsiä aiheeseen liittyvää tietoa sekä materiaalia eri lähteistä ja analysoida kattavasti niiden pohjalta. Kirjallisuuskatsauksia on kolme eri tyyppiä: kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus, sekä määrällinen meta-analyysi. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla on tarkoitus kuvata aiheen laajuutta, määrää ja syvyyttä. Systemaattisen katsauksen avulla puolestaan pyritään luokittelemaan aihe lopputuloksen sekä tiivyyden mukaan. (JAMK 2021.)

Hallintotieteellisenä metodina ja tutkimustekniikkana kirjallisuuskatsaus kuuluu kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen metodien yhdistelmään. Kvalitatiivisen tutkimuksen on tarkoitus kuvata aineiston pohjalta, jossa hyvinä tiedonkeruu menetelminä voidaan käyttää esimerkiksi haastatteluita, mielipiteitä ja tapaustutkimuksia. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa perehdytään puolestaan enemmän päättelyä vaativaan tutkimusstrategiaan, jossa tiedonkeruuseen voidaan käyttää samoja menetelmiä kuin kvalitatiivisessa tutkimuksessakin. (Salmi 2011.)

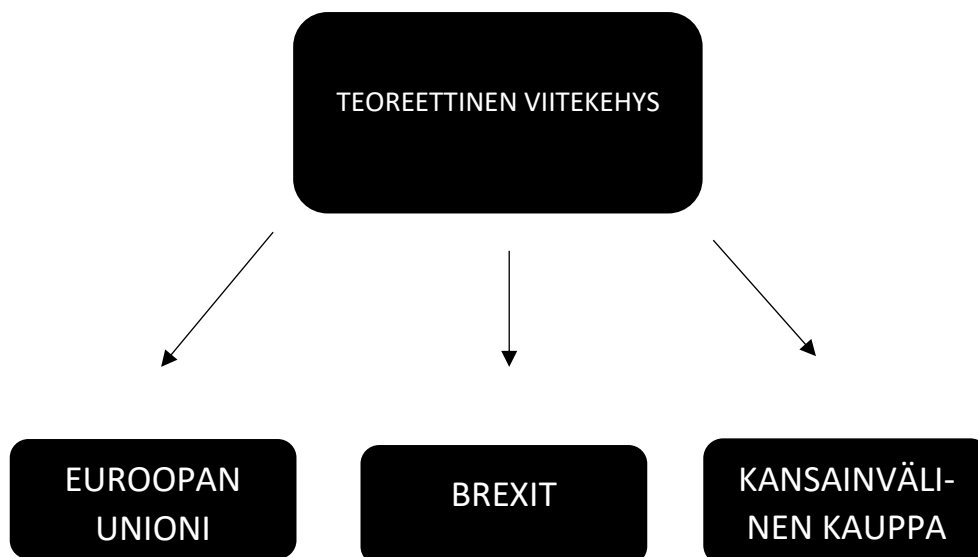
1.5 Opinnäytetyön rajaus

Opinnäytetyön aihe rajataan koskemaan Iso-Britanniaa ja millä eri tavoin Brexit tulee vaikeuttamaan ulkomaankauppaa Iso-Britannian ja EU-maiden välillä, esimerkiksi tavaraliikenteeseen, henkilöiden liikkuvuuteen ja tavara- ja palvelukauppaan. Tavoitteena on myös tarkastella taustoja sille, minkä takia Iso-Britannia erosi EU:sta, sekä käydä läpi mitä hyötyjä ja haittoja tästä Iso-Britannialle tulevaisuudessa ilmenee.

1.6 Opinnäytetyön teoriaosio

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu Brexitistä, Euroopan unionista, kansainvälisestä kaupasta sekä siitä, miten nämä vaikuttavat kokonaisuudessa Iso Britannian ulkomaan kauppaan. Teoria-osuudessa on tarkoitus hyödyntää lähteitä kattavasti muun muassa perehtyen aiheeseen liittyviin luotettaviin nettilähteisiin sekä kirjallisuuteen.

Tutkimuksen teoreettisella viitekehyksellä tarkoitetaan näkökulmaa, jossa tutkimuksen aihetta kuvataan kokonaisuudessaan. Tärkeintä teoreettisen viitekehysten rakentamisessa on perehtyminen aikaisempaan aihetta koskevaan tutkimuskirjallisuuteen, keskeisten käsitteiden määrittelyminen ja tutkimuksessa käytettävän lähestymistavan valitseminen ja avaaminen lukijalle. (Tammi 2009.)

Kuvio 2. opinnäytetyön runko

Kuvio 2:ssa opinnäytetyön teoriaosuus avataan tarkemmin. Opinnäytetyön teoriaosuus aloitetaan kertomalla Brexitin taustoista, eli millä tavalla koko prosessi lähti liikkeelle. Tämän jälkeen kerrotaan taustoja Euroopan Unionista, sekä maiden välisestä kaupankäynnistä. Opinnäytetyön loppupuolella on tarkoitus pohtia, millä tavoin Brexit tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa kansainväliseen kauppaan, sekä mitä hyötyä ja haittoja tästä ilmenee. Opinnäytetyön teoriaosuudella on tarkoitus avata lukijalle taustoja Iso-Britannian erolle EU:sta, sekä mitä eri vaikutuksia tämä tulevaisuudessa tuo Iso-Britannian ja EU-maiden välille.

1.7 Opinnäytetyön rakenne

JOHDANTO	EUROOPAN UNIONI	Brexit	KANSAINVÄLINEN KAUPPA	YHTEENVETO
Taustaa	Euroopan Unioni käsitteenä	Brexit käsitteenä	Kansainvälinen kauppa yleisesti	Johtopäätökset
Aiheen valinta	Tavoitteet ja arvot	Siirtymäaika	Kansainvälinen kauppa Iso-Britannian näkökulmasta	Yhteenveto
Tutkimuskysymykset	Euroopan Unionin historia	Brexitin vaikutukset	Brexitin vaikutukset kansainväliseen kauppaan.	
Tutkimusmenetelmä	Sisäkauppa		Brexitin vaikutukset teollisuuden aloihin	
Rajaus	Schengen-alue			
Teoriaosio	Ulkokauppa ja tullaus			

Kuvio 3. Opinnäytetyön rakenne.

Kuvio 3:ssa opinnäytetyön rakenne tarkemmin avattuna. Johdanto osuudessa on lyhyesti kuvattuna aiheen tausta, sekä aiheen valinta. Tämän jälkeen käydään läpi tutkimusmenetelmä, jonka avulla opinnäytetyö kirjoitetaan sekä käydään opinnäytetyön kannalta merkittävimmät tutkimuskysymykset läpi. Lopuksi opinnäytetyön rajaus sekä teoriaosio lyhyesti kuvattuna.

Opinnäytetyön teoriaosuus aloitetaan kertomalla mitä Brexit tarkoittaa käsitteenä. Tästä jatketaan tekijöihin mitkä vaikuttivat Iso-Britannian eroamiseen EU:sta. Osiossa kerrotaan myös Brexitin synty, siihen vaikuttavat tekijät sekä mitä muutoksia Brexit on tuonut sen astuessa voimaan ja millä tavalla ne näkyvät nykyhetkessä. Lopussa käydään myös läpi mitä hyötyjä ja haittoja Brexitistä seuraa Iso-Britannialle.

Teoriaosuudessa toisena on vuorossa Euroopan Unioni, jossa käydään läpi EU:n syntyä sekä sisä- ja ulkokauppaa käsitteenä. Kansainvälisen kaupan osuudessa perehdytään Iso-Britannian ulkomaankauppaan, sekä siihen mitä kansainvälinen kauppa oli ennen Brexitiä,

sekä nyt Brexitin jälkeen. Opinnäytetyön teoriaosuus päätetään yhteenvetoon. Yhteenvetossa käydään läpi johtopäätökset, omat pohdinnat aiheesta, sekä myös jatkotutkimusehdotukset, jotka heräsivät tämän työn pohjalta.

2 Euroopan Unioni

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin Euroopan Unionia. Luku alkaa siitä mitä Euroopan Unioni tarkoittaa käsitteenä. Tämän jälkeen käydään läpi Euroopan Unionin syntyä sekä lopuksi Euroopan Unionin sisä- ja ulkokauppaa.

2.1 Euroopan Unioni käsitteenä

Euroopan Unioni on 27 jäsenmaan muodostama taloudellinen ja poliittinen liitto. Euroopan Unioniin liittymiselle on asetettu poliittiset ja taloudelliset ehdot, jotka täyttämällä valtiolla on mahdollisuus liittyä Euroopan Unioniin. Perustana on oikeusvaltioperiaate, jonka toiminta perustuu perussopimuksiin, jotka ovat sovittu jäsenvaltioiden kesken.

Euroopan Unioni kattaa yhteisen sisämarkkina-alueen, missä ihmiset, tavarat, palvelut ja valuutta voivat siirtyä vapaasti maiden välillä. Euroopan unionin jäsenmaista 19 maata on tällä hetkellä mukana Euroopan talous- ja rahaliitossa eli EMU:ssa. Näissä valtioissa yhteisenä valuuttana on käytössä Euro. (Eurooppatiedotus 2021a.)

Kuvio 4. Euroopan Unionin jäsenmaat ennen Brexitiä (Peda 2013)

Kuvio 4:ssä Euroopan Unionin jäsenmaat. Jäsenvaltioita ovat: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tshekki, Unkari ja Viro. Mahdollisia ehdokasmaita uusiksi jäseniksi ovat Islanti, Turkki, Albania, Serbia, Pohjois-Makedonia sekä Montenegro. Brexitin johdosta entisiä jäsenmaita olivat Englanti, Skotlanti, Wales sekä Pohjois-Irlanti.

2.2 Euroopan Unionin tavoitteet ja arvot

Euroopan Unionin jäsenmailla on yhteinen arvomaailma sekä tavoitteet, joita kaikkien jäsenvaltioiden on noudatettava. Tavoitteena on edistää rauhaa, eurooppalaisia arvoja sekä kansalaisten hyvinvointia. Myös kansalaisten vapaus, turvallisuus ja oikeus ovat EU:n päämääränä. Euroopan Unioni toteuttaa myös kestävästä kehityksestä, jonka tavoitteena on tasapainoinen talouskasvu ja hintavakaus, täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoitteleva kilpailukykyinen markkinatalous sekä ympäristönsuojelu. (Europa.)

Yhteisenä arvopohjana EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa pidetään yhteiskuntaa, jossa arvostetaan osallisuuden, suvaitsevaisuuden, solidaarisuuden sekä syrjimättömyyden periaatteita. Tärkeimpiä arvoja EU:ssa ovat ihmisarvo, jossa jokainen ihminen on loukkaamaton ja sitä on myös kunnioitettava. Ihmisarvo on perusoikeuksien perustana Euroopan Unionissa. Toisena arvona pidetään vapautta, jonka mukaan ihmisillä on oikeus oleskella ja liikkua vapaasti EU:n alueella. Myös ihmisillä on yksilövapaudet, kuten sananvapaus, uskonnon vapaus sekä kokoontumisvapaus. Kolmantena arvona pidetään demokratiaa, jonka perustana on, että jokaisella täysi ikäisellä on oikeus asettua ehdolle, sekä myös äänestää EU:n parlamentti vaaleissa. Myös tasa-arvo, oikeusvaltioperiaate sekä ihmisoikeudet ovat Euroopan Unionissa tärkeitä arvoja. Kyseiset arvot ovat EU:n perusta ja ne ovat vahvistettu Lisabonin sopimuksessa sekä EU:n perusoikeuskirjassa. (Europa.)

2.3 Euroopan Unionin historia

Euroopan yhdyntymisen alkoi toisen maailman sodan jälkeen, kun lukuisat länsimaat tavoittelivat lähempää taloudellista, poliittista sekä sosiaalista sidettä. Tämän tarkoituksena oli lisätä turvallisuutta Euroopassa sekä myös sopua Ranskan ja Saksan välillä. Vuonna 1951, Pariisin sopimuksen myötä kuusi perustajamaata Belgia, Ranska, Saksa, Italia, Luxemburg ja Alankomaat perustivat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön. Sopimuksen tavoitteena oli varmistaa hiilen ja teräksen vapaa liikkuvuus sekä vapaa pääsy tuotannonlähteille. Näiden avulla pyrittiin saamaan työllisyys sekä elintaso nousuun jäsenvaltioissa. (Eur-lex.)

Nämä samaiset jäsenvaltiot olivat allekirjoittamassa myös Rooman sopimusta vuonna 1957, jonka myötä perustettiin Euroopan talousyhteisö. Samalla syntyi myös yhteismarkkinat, jonka perustana oli tavaroiden, henkilöiden, palveluiden sekä pääoman vapaa liikkuminen. Rooman sopimuksen myötä syntyi talousyhteisön lisäksi myös Euroopan atomienergiayhteisö (Euratom). Tämän tehtävänä oli Eurooppatiedotus (2021) mukaan valvoa atomienergian rauhanomaista käyttöä sekä tutkimustyötä. Yhteisöt aloittivat toimintansa 1.1.1958. (Eurooppatiedotus 2021b.)

Myös samaisena vuonna, 19.3.1958 perustettiin Euroopan Parlamentti, joka on Euroopan Unionin kansanedustuslaitos. Sen tehtävänä on huolehtia lainsäädännöstä EU:ssa sekä käyttää budjetti- ja valvontavaltaa. Euroopan Parlamentti toimii kolmessa eri paikassa: Brysselissä, Strasbourgissa sekä Luxemburgissa. Jäseniä Brexitin jälkeen Euroopan Parlamentissa on yhteensä 705 ja Parlamenttivaalit järjestetään 5 vuoden välein. (Eurooppatiedotus 2021b.)

Euroopan yhteisö perustettiin vuonna 1967 kun EHTY, ETY ja Euratom yhdistettiin sulautumissopimuksen myötä. Vuonna 1993, Maastrichtin sopimuksen myötä nimi muuttui Euroopan Unioniksi. Euroopan Unionin päätöksentekoa sekä toimielinrakennetta tehostettiin vuonna 1997 Amsterdamin sopimuksella. Sopimus koostui kolmesta pääpilarista: Euroopan yhteisöstä, yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta sekä tehostetusta yhteistyöstä sisä- ja oikeusasioissa. Euroopan yhteisö lakkautettiin kokonaan vuonna 2009 Lissabonin sopimuksen synnyttyä. (Eurooppatiedotus 2021b.)

Vuonna 2002, 12 jäsenvaltioissa otettiin yhteisenä valuuttana käyttöön Euro, kun Maastrichtin sopimuksen suunnitelma talous- ja rahaliitosta hyväksyttiin. Valtiot, joissa euro otettiin käyttöön ovat: Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Luxemburg, Portugali, Ranska, Suomi ja Saksa. Myöhemmin euro otettiin käyttöön myös Sloveniassa, Slovakiassa, Kyproksella, Maltalla, Slovakiassa, Virossa, Latviassa sekä Liettuassa. Tällä hetkellä euro on käytössä 19 Euroopan Unionin jäsenmaassa. Myös Euroopan keskuspankki aloitti toimintansa vuonna 1999, jonka tehtävänä oli pitää euroalueen hinnat vakaina. (Gabel 2021a.)

2.4 Sisäkauppa

Euroopan Unionin sisämarkkinoilla tarkoitetaan talousalueen sisällä tapahtuvaa tavaroiden, palveluiden, pääomien ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta maiden välillä, tämä sisältyy perussopimuksen neljään vapauteen. EU:n sisämarkkinat ovat pohja taloudelliselle vakaudelle sekä kasvulle, sillä sisämarkkinoita hyödyntää lähes 500 miljoonaa kuluttajaa. Sisämarkkinoita käyvät niin Euroopan Unionin jäsenmaat kuin Euroopan

vapaakauppajärjestöön eli EFTA:aan kuuluvat maat. Nämä muodostavat yhdessä Euroopan talousalueen (ETA). EFTA:n jäsenmaita ovat Sveitsi, Norja, Liechtenstein sekä Islanti. Näistä maista Sveitsi ei kuulu Euroopan talousalueeseen.

Euroopan sisämarkkinoilla ei tarvitse erikseen selvittää tavaroiden vientiä tullissa, vaan asiakirjaksi riittää rahtikirja. Rahtikirjan täytyy sisältää seuraavat tiedot: lähettäjä, vastaanottaja, lähetyksen sisältö sekä rahtikirjasta täytyy käydä ilmi tavaraerän liikkuminen maan rajojen yli. Maahantuojan täytyy kuitenkin osoittaa tavarantoimittajan yhteisöstatus. Tavarantoimittajan yhteisöasema voidaan osoittaa esimerkiksi T2L tai T2LF-asiakirjalla. Näissä dokumenteissa voidaan käyttää yhtenäisasiakirjaa eli SAD-lomaketta. (Melin 2010, 78–79)

Tavaran saa yhteisöasemastatuksen, jos se on:

1. Tuotettu yhteisön tullialueella 23 artiklan mukaisin edellytyksin, jotka eivät myöskään sisällä yhteisön tullialueen ulkopuolisista maista tai sen ulkopuolisilta alueilta tuotuja tavaroita
2. Tuotu tullialueen ulkopuolisista maista ja luovutettu vapaaseen liikkeeseen
3. Yhteisön tullialueella tuotettu joko ainoastaan yo. 2 kohdassa tai 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista tavaroista

Yhteisötuotteissa ei tarvitse mainita tuotteen alkuperämaata, eikä alkuperäistodistuksia tarvita. Huomioitavaa on myös se, että nykyään kauppalaskua ei enää liiku tavarantoimittajan mukana. Tavarantoimittajan mukana olevista dokumenteista on löydettävää mahdollisen vaarallisen aineen IMO-dokumentti, valmisteverotuksen AAD-saateasiakirjat tai sähköisten ilmoitusten seurantalokappaleet sekä mahdollisen T2-passitusten seurantalokappaleet. Näillä voi olla merkittävä vaikutus sekä viennissä Euroopan talousalueeseen kuuluvilla mailla tai ulkoisen jalostuksen tullimenettelyn käyttämisessä. (Melin 2010, 78–79)

Jäsenmaiden välisestä kaupankäynnistä kerätään tietoja Intrastat-järjestelmän avulla. Sillä myös kerätään sisäkaupan tilastotietoja, jotka tavarantoimittajat ja tuojat ilmoittavat tullille kuukausittain. Tullin saatua tiedot ne tarkistetaan ja niistä laaditaan Suomen viralliset ulkomaankauppatilastot. Ulkomaankauppatilastoja käyttävät julkisen ja yksityisen sektorin päättäjille, suunnittelijoille ja tutkijoille. Tilastoja voidaan hyödyntää mm. Euroopan sisämarkkinoiden kehityksessä, sekä yritykset käyttävät niitä myös oman strategian kehittämisessä ja kilpailuasetelman tutkimisessa. (Tulli a.)

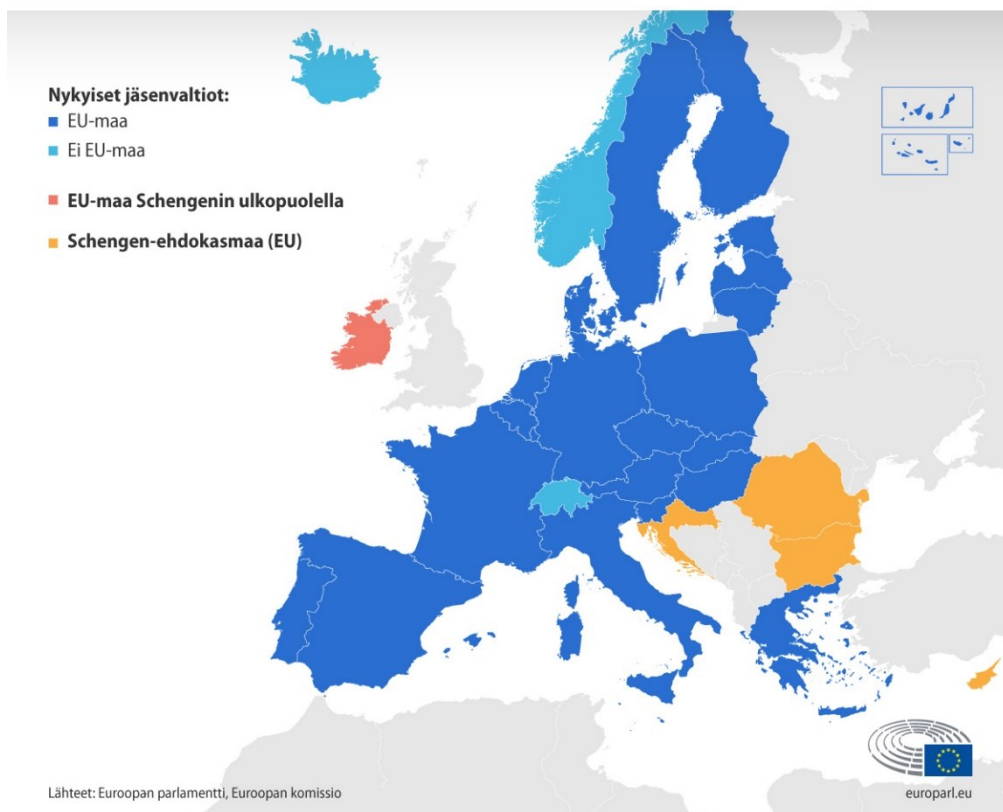
2.5 Schengen-alue

Schengenin alue muodostui vuonna 1985, kun Alankomaat, Belgia, Luxemburg, Ranska sekä Saksa olivat kirjoittamassa Schengenin sopimusta. Sopimuksen myötä ihmisten liikkuminen sopimusmaiden välillä helpottui. Schengenin alue koostuu 26 Euroopan valtiosta, jossa on mukana kaikki Euroopan Unionin valtiot lukuun ottamatta Romania, Bulgaria, Kroatia, Kypros sekä Irlanti. Euroopan Unionin ulkopuolisista valtioista sopimuksessa ovat Norja, Sveitsi, Islanti ja Liechtenstein. (Eurooppatiedotus 2021c.)

Schengenin sopimuksen on tarkoitus helpottaa ihmisten vapaata liikkumista alueiden välillä, joka tarkoittaa viisumivapaata liikkumista ilman rajatarkastuksia. Matkustajalla kuitenkin täytyy olla tarvittaessa mukana voimassa oleva matkustusasiakirja, eli henkilökortti tai passi. Tämän lisäksi myöskään Schengen-maan kansalainen ei tarvitse esimerkiksi oleskelulupaa yli 3kk kestävään oleskeluun Schengen-alueella. Tässä tapauksessa on kuitenkin rekisteröidyttävä poliisilaitoksella. (Eurooppatiedotus 2021c.)

Eurooppatiedotus.fi mukaan Schengenin alueen valtiot tehostavat yhteistä poliisiyhteistyötä sekä ulkorajavalvontaa Schengenin alueen ulkopuolisiin valtioihin. Tilapäisesti myös Schengenin alueen sisärajoilla voidaan ottaa tiukempi valvonta käyttöön, jos yleiseen poliitikkaan tai turvallisuuteen liittyy uhkia. Tämän lisäksi viranomaisilla on käytössä SIS-tietojärjestelmä, johon tallentuu tiedot esimerkiksi kadonneista tavaroista tai henkilötodistuksista ja etsintäkuulutetuista henkilöistä. Tietojärjestelmää valvoo jokaisen jäsenmaan poliisit, rajavartijat, pakolaisviranomaiset sekä tulliviranomaiset. (Eurooppatiedotus 2021c.)

SCHENGEN-ALUE

Kuvio 5. Schengen alueen jäsenmaat. (Europa)

Kuvio 5:ssä nähtävillä Schengen alueen jäsenvaltiot. Jäsenvaltioihin kuuluvat Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Kreikka, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tshekki, Unkari ja Viro. Ehdokkaita uusiksi Schengen-alueen valtioiksi ovat: Romania, Bulgaria, Kroatia sekä Kypros.

2.6 Ulkokauppa ja tullaus

Euroopan Unionin ulkokaupalla tarkoitetaan kaupan käyntiä EU:n ulkopuolisiin valtioihin eli kolmansiin maihin. Euroopan Unionin jäsenmailla sekä kolmansilla mailla on käytössä yhteinen kauppapolitiikka, jota molemmat noudattavat. Käytössä sovelletaan myös yhteistä tullitariffia. Yhteiseen kauppapolitiikkaan liittyy mm. tullimaksuja- ja vapautuksia, sekä tuonnin ja viennin rajoituksia. Euroopan Unionilla on myös erilaisia kauppasopimuksia eri maiden ja maanryhmittymien kanssa. Lisäksi kehitysmaiden kanssa on käytössä kauppasopimus, joka antaa kyseisistä maista tuleville tavaroille erityiskohtelun.

Tulli

Tulli on Euroopan Unionissa merkittävä viranomainen, joka vastaa kansainvälisen kaupan valvonnasta. Tullin tehtävänä on suojella taloudellisia intressejä ja yhteiskuntaa sekä helpottaa kaupankäyntiä maiden välillä. EU:n jäsenmaiden tullihallinnot tekevät yhteistyötä keskenään, jonka tarkoituksena on varmistaa, että kansallista ja EU:n lainsäädäntöä noudatetaan. Lisäksi maiden tulliviranomaiset tekevät yhteistyötä muiden lainvalvontaviranomaisten kanssa, jotta rajat ylittävää rikollisuutta voitaisiin ehkäistä ja torjua. (VM.)

Euroopan Unionin perustana pidetään tulliliittoa, joka syntyi vuonna 1968. Se on yksi esimerkki onnistuneesta yhdentymisestä Euroopan Unionissa. Tulliliiton tehtävänä oli luoda olosuhteen sisämarkkinoiden perustamiselle ja tarjota vakaa perusta taloudelliselle yhdentymiselle sekä kasvulle. Tulliliitto koskee kaikkea tavarakauppaa. (VM.)

Tulliliitolla on käytössä yhteinen tullitariffi, jota sovelletaan Euroopan Unionin ulkopuolisiin eli kolmansiin maihin. Tulliliittoon kuuluvien maiden välillä ei ole tulleja, joten tavara liikkuu maiden välillä vapaasti. (VM.)

Tullinimike

Tullinimikkeellä tarkoitetaan kuudesta, kahdeksasta tai kymmenestä numerosta koostuvaa numerosarjaa. Nimikkeen perusteella määritellään tavarasta kannettavat tullit ja muut maksut, mahdolliset tuonnin etukohtelut sekä mahdolliset tuonti, vienti ja kauttakuljetukset rajoitukset tai kiellot. Nimikkeistä kuusinumeroisia, eli HS-nimikkeitä käytetään tavaroiden kaupan määrien seuraamisessa ympäri maailmaa. Nämä nimikkeet kertovat esimerkiksi sen, onko tavarahan tuonnilla joitakin rajoituksia tai kieltoja EU-alueella. HS-nimikkeet muodostavat pohjan CN-nimikkeistölle eli kahdeksannumeroiselle, sekä 10-numeroiselle Taric-nimikkeistölle. CN- ja Taric-nimikkeitä käytetään mm. tuonti ja vienti ilmoituksissa, sekä In-trastat-tilastoinneissa. (Tulli b.)

Tullinimikkeet muodostuvat siis kolmesta nimikkeestä, joita ovat HS, CN ja Taric. HS-nimikkeistöä eli Harmonoidun järjestelmän nimikkeistö toimii pohjana CN ja Taric nimikkeistölle. Se on myös maailman tullijärjestön julkaisema tavaroiden tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmä, joka pitää sisällään mm. nimikkeistöjen tulkintasäännöt, jaksot ja ryhmät sekä huomautustekstit sekä päänimikkeet ja alanimikkeet. Päänimikkeet pitävät sisällään neljä numeroa ja alanimikkeet kuusi. Kuten CN ja Taric ovat tullauksessa käytettyjä nimikkeitä, puolestaan HS nimikettä ei käytetä tulliselvityksissä ollenkaan. (Tulli b.)

CN eli tariffi- ja tilastonimikkeistöä käytetään Intrastatissa sisäkaupan ilmoituksissa sekä viennissä. Se on yhdistetty nimikkeistö, joka sisältää mm. 8-numeroiset alanimikkeet, yleissäännöt ja erityismääräykset nimikkeissä, tullien määrät kolmansista maista sekä erilaiset liitteet. (Tulli b.)

Taric-nimikkeistöä käytetään puolestaan EU:n ulkopuolisissa tuonneissa ja se on osa komission ylläpitämää tietokantaa. Se sisältää mm. 10-numeroiset alanimikkeet, yhdistetyn nimikkeistön tullit ja määräykset, etuustullit sekä vientiin ja tuontiin liittyviä erilaisia EU:n asettamia rajoituksia ja määräyksiä. (Tulli b.)

Järjestelmä	Nimike	Lukumäärä	Käyttö
HS	1234 56	n. 5200	Maailmanlaajuinen, ei käytetä tulliselvityksissä
CN	1234 56 78	n. 9700	EU:n jäsenmaat, vienti ja sisäkaupan Intrastat-tilastointi
Taric	1234 56 78 90	n. 18 000	EU:n jäsenmaat: tuonti ja pohja kansallisille käyttötarifeille.

Kuvio 6. Nimikkeiden käyttötarkoitus. (Tulli b)

Vienti kolmansiin maihin

Viennillä kolmansiin maihin tarkoitetaan Euroopan Unionista lähtöisin olevaa tuotetta tai tavaraa, joita viedään EU:n ulkopuolisiin maihin. Tavarat mitkä lähtevät Euroopan Unionin ulkopuolelle täytyy aina asettaa vientimenettelyyn tulli-ilmoituksella. Puolestaan Euroopan Unionin sisällä liikkuvalla tavaramalla ei tarvitse tehdä vienti-ilmoitusta. Tulli-ilmoituksen tarkoitus on antaa tietoa tulliviranomaisille esimerkiksi tavarantoimituksista ja kielloista sekä estää mahdollista rikollisuutta tai terrorismia. Tärkein tehtävä ilmoituksella on seurata, että tavara poistuu Euroopan Unionin ulkopuolelle. Esimerkiksi Ahvenanmaa ja Kanariansaaret ovat Euroopan Unionin veroalueen ulkopuolella, joten kyseisille alueille lähtevistä tavaroista täytyy tehdä ilmoitus tullille. Vastaavasti näiltä alueilta Suomeen tuleville tavaroille ei tarvitse tehdä ilmoitusta. (Tulli c.)

Viejällä tarkoitetaan henkilöä tai yritystä, kenen täytyy olla Euroopan Unionin tullialueelle sijoittautunut. Jos viejä on Euroopan Unionin ulkopuolella, hänellä täytyy olla Edustaja EU:n

alueella. Vienti-ilmoitukset tehdään sähköisesti tullin palveluiden kautta hyvissä ajoin ennen vientiä. Kun vienti-ilmoitus on tehty, tulee tullin tietojärjestelmästä joko hyväksytty tai hylätty ilmoitus. Hyväksytyin ilmoituksen jälkeen tulee luovutussanoma, joka sisältää luovutus päätöksen sekä viennin saateasiakirjan EAD:n. Tämä sisältää myös MRN-viitteen, jonka tehtävänä on yksilöidä ilmoitus tietojärjestelmässä. EAD ja MRN täytyy toimittaa maasta poistumispaikkaan eli lentokentälle, satamaan tai rautatien rahtiterminaaliin. Poistumispaikasta lähtee vielä tullille poistumisilmoitus, jonka tullin hyväksyy lastausluvalla tai hylkää sen lastauskiellolla. Poistumisilmoituksen tehtävänä on kertoa tullille vietävä tavara ja sen avulla saadaan vahvistettua poistuminen EU:n alueelta. Myös tavaran arvonlisäverottomuus voidaan tarvittaessa todistaa poistumisilmoituksen avulla. (Melin 2011, 279)

Kolmasiin maihin lähtevän tavaran tarkoitus ilmoitetaan vienti-ilmoituksessa nelinumeroisella tullimenettelykoodilla. Oikean tullimenettelykoodin ilmoittaminen on tärkeää, esimerkiksi silloin, jos tavara aiotaan tuoda takaisin Euroopan Unionin alueelle. Väärin ilmoitettu koodi voi vaikuttaa esimerkiksi verojen tai tullimaksujen suuruuteen. Erilaisia vientitarkoituksia ovat mm:

- Lopullinen vienti
- Väliaikainen vienti
- Vienti korjattavaksi tai muuta käsittelyä varten
- Ulkoinen jalostus
- Jälleenvienti

Lopullisella viennillä tarkoitetaan tavaroita, jotka on tarkoitus viedä lopullisesti Euroopan Unionin ulkopuolelle. Lopullisessa viennissä vienti-ilmoitus tehdään 10-numeroisella tullimenettelykoodilla. Väliaikaisella viennillä tarkoitetaan tavaroita, jotka viedään EU:n ulkopuolelle väliaikaisesti esim. Messuille, näyttelyyn tai testaukseen. Väliaikaistavarat täytyy palauttaa muuttumattomina takaisin tietyn määräajan kuluessa. Väliaikaisesti EU:n ulkopuolella olevista tavaroista ei tarvitse maksaa arvonlisäveroa, eikä tullimaksuja, jos vientivaiheessa on käytetty oikeaa vientimenettelykoodia. EU:sta voidaan viedä myös tavaraa kolmasiin maihin esimerkiksi korjattavaksi, testattavaksi tai muutoin käsiteltäväksi. Kyseiset tavarat voidaan tuoda takaisin EU:n ulkopuolelta, jos jokin seuraavista täyttyy ja tavara on tulliton: tullitariffin mukaan tavarasta ei kanneta tulleja, tavarahan voidaan soveltaa tuonnin etuuskohteluita tai tavara tuonti tullataan tullitta tietyn tarkoituksen perusteella. (Tulli c.)

Tuonti kolmansista maista

Tuonnilla tarkoitetaan tavaroiden tai tuotteiden tuomista Euroopan Unionin ulkopuolisista maista. Tavarat, jotka tuodaan kolmansista maista, täytyy tullata ennen kuin ne voidaan ottaa käyttöön tai myydä eteenpäin. Maahantuotavista tavaroista maksetaan tullit, verot ja maksut, jotka määräytyvät tullinimikkeen, arvon tai alkuperän perusteella. Yleisimmät verot mitä kolmansista maista tuoduista tavaroista maksetaan, ovat tulli ja arvonlisävero. Myös tavaroista, jotka tuodaan EU:n tullialueen maista, mutta eivät ole osa EU:n veroaluetta maksetaan arvonlisävero. Näistä esimerkkinä on Ahvenanmaa, sekä Kanariansaaret. Tavaroiden alkuperä voi vaikuttaa tullimaksujen määrään tai tullimaksujen kokonaan poistamiseen. Tavarankuljetuksen alkuperä voidaan todistaa kirjallisella alkuperäilmoituksella tai todistuksella. (Tulli d.)

Ennen kuin tavarat saapuvat Euroopan Unioniin, täytyy niistä tehdä esitys tullille saapumisen yleisilmoituksella tai yleisilmoituksella. Ilmoituksen on tarkoitus antaa turvatiedot tullin ARES-järjestelmään, jonka avulla tulli varmistaa, että tavaroiden tuonti maahan on sallittua. Tavaroiden saavuttua maahan, täytyy tullille tehdä vielä sähköinen saapumisilmoitus. Ilmoituksella yritys luovuttaa tavarat tullimenettelyyn ja mahdolliseen tarkastukseen. Tämän jälkeen yritys saa tullilta luovutus ja tullauspäätöksen, jossa näkyvät tullimenetellyt sekä verot ja tullimaksut. (Melin 2011, 254–255)

Passitus

Passitus tarkoittaa tullimenettelyä, joka helpottaa tavarankuljetuksia sekä kansainvälistä kauppaa. Passituksessa tavara kulkee tullin valvomana lähtöpaikasta määräpaikkaan, jossa sille lopuksi tehdään tulliselvitys. Passituksessa tavaroita voidaan kuljettaa ilman tulli- tai muita maksuja. Menettelyä varten vaaditaan kuitenkin vakuus, joka kattaa mahdolliset tullit tai verot. Vakuuden tarkoituksena on tullien ja muiden maksujen varmistaminen, mitä valtiolla on oikeus periä läpi kuljettavasta tavarasta. Maksuja voidaan periä, mikäli tavaroita ei ole tullattu asianmukaisesti määrätoimipaikassa. Passituksesta vastaavan on huolehdittava tavaroiden esittämisestä tullille muuttumattomana sekä huolehtia määräyksistä, joita passitukseen liittyy. Passituksesta vastaava antaa vakuuden käteistalletuksena, joka vastaa verojen ja tullimaksun määrää. Vaihtoehtoisesti henkilö voi ilmoittaa yleisvakuutena viitenumeron sekä pin-koodin. Lähtötulli palauttaa tai vapauttaa vakuuden, kun tavarat ovat saapuneet asianmukaisesti määräpaikkaan. Passitusta voi käyttää joko yritys tai yksityishenkilö. (Tulli e.)

Passituslajeja on olemassa erilaisia. Esimerkiksi T1-passitusta käytetään EU:n ulkoisissa passituksissa. Tällöin tavara tuodaan tullaamattomana EU:n alueelle tai tavaraa siirretään EU:n alueella tullaamattomana. Tällöin asiakirjassa käytetään T1-merkintää. Euroopan

sisäisissä passituksissa käytetään T2-passitusta. Tällöin esimerkiksi tavara kulkee Euroopan Unionista Euroopan vapaakauppa-alueen maihin eli EFTA-maihin. TIR-carnet passituslajia käytetään silloin kun tullaamatonta sekä yhteisötavaraa kuljetetaan Euroopan Unionin ulkopuolelle. ATA-carnet puolestaan on käytössä, kun tavaraa tuodaan tai viedään väliaikaisesti maihin, esimerkiksi messuja tai näyttelyitä varten. (Melin 2011, 264–265)

3 Brexit

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin Brexitiä. Ensimmäiseksi perehdytään siihen mitä Brexit tarkoittaa käsitteenä ja miten asiat etenivät ensimmäisistä keskusteluista toteutumiseen asti. Lopuksi käsitellään Brexitin vaikutuksia henkilöiden, tavaroiden sekä palveluiden liikkuvuuteen Iso-Britannian sekä Euroopan Unionin välillä.

3.1 Brexit käsitteenä

Niin kuin johdannossa kerrotaan, Brexit eli British Exit tarkoittaa Iso-Britannian eroamista Euroopan Unionista. Iso-Britanniaan kuuluvat Englannin lisäksi Skotlanti, Wales sekä Pohjois-Irlanti. Brexitin juuret juontavat aina vuoteen 2013, jolloin Iso-Britannian silloinen pääministeri David Cameron lupasi järjestää kansainäänestyksen EU-jäsenyyden puolesta. Äänestyksen toteutumiseen vaadittiin Cameronin konservatiivipuolueen voittoa parlamenttivaaleissa. Tällöin myös uusi lakialoite kansanäänestyksestä hyväksyttiin parlamentissa äänin 544–53.

Kansanäänestys Iso-Britanniassa järjestettiin lopulta 23.6.2016. Kansanäänestyksessä äänestettiin, pysyykö maa Euroopan Unionissa vai eroaako se siitä. Äänestyksessä 51,9 % oli eroamisen kannalla ja vastaavasti 48,1 % äänestäjistä oli Euroopan Unionissa pysymisen kannalla. Äänestystulosten johdosta David Cameron ilmoitti eroavansa pääministerin tehtävästä ja hänen seuraajaksensa valittiin Theresa May. Lokakuun puoluekokouksessa 2016, Theresa May ilmoitti, että Iso Britannian eroneuvottelut EU:sta alkaisivat viimeistään maaliskuussa 2017. Virallisesti Iso-Britannia ilmoitti Eurooppa Neuvostolle artikla 50 mukaisesti aloittavansa ero prosessin Euroopan Unionista. Kesäkuussa 2017 May päätti pitää ennenaikaiset parlamentti vaalit, jonka konservatiivipuolue eli pääministeripuolue hävisi työväen oppositiopuolueelle. Tämän seurauksena konservatiivipuolue menetti enemmistönsä puolueessa, joka vaikeutti jatkossa lakiesityksien läpimenemistä Brexitiin liittyvissä asioissa. (Brexit 2020a.)

Viralliset neuvottelut eroprosessista Iso-Britannian ja Euroopan Unionin välillä aloitettiin 26.6.2017. Eroneuvotteluiden ensimmäisellä kierroksella keskusteltiin muun muassa taloudellisista kustannuksista, kansalaisiin liittyvistä asioista sekä myös Iso-Britannian ja EU:n välisestä rajasta, johon mukaan kuului myös Pohjois-Irlannin raja. Ensimmäiseen vaiheeseen kuului yhteensä kuusi neuvottelukierrosta ja lopulta Eurooppa-neuvosto hyväksyi ensimmäisen vaiheen neuvottelut sekä antoi luvan siirtyä seuraavaan vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa päästiin sopuun mm. erosopimuksesta, Irlannin rajaa koskevista asioista sekä kansalaisten oikeuksista. Neuvotteluissa edettiin jälleen 19.3.2018 kun Iso-Britannia ja EU pääsivät yhteisymmärrykseen erosopimuksesta. Tämä piti sisällään muun muassa

siirtymäajan eron jälkeen, taloudellisista kysymyksistä sekä EU:n kansalaisten oikeuksista Iso-Britanniassa. Pari päivää myöhemmin hyväksyttiin myös suunnitelmat Iso-Britannian ja Euroopan Unionin suhteesta Brexitin jälkeen. EU halusi mahdollisimman tiiviin yhteistyön, joka sisälsi muun muassa kaupan ja taloudellisen yhteistyön sekä turvallisuuden ja puolustuksen. Heinäkuussa 2018 järjestetyssä kokouksessa keskusteltiin erosopimuksen viimeistelystä, Irlannin rajaan liittyvistä asioista sekä EU:n ja Britannian suhteen säilymisestä eron jälkeen. (Brexit 2020a.)

Brexit neuvotteluissa edettiin jälleen 15.11.2018. Euroopan Unionin pääneuvottelija Michel Barnier luovutti Brexit-sopimusneuvottelut puheenjohtaja Donald Tuskillle, jotka Iso-Britannia oli hyväksynyt päivää aiemmin. Tusk ehdotti, että sopimus viimeistellään ja vahvistetaan Euroopan huippukokouksessa 25.11.2018. Tuolloin järjestetyssä huippukokouksessa EU-27 johtajat hyväksyivät erosopimuksen sekä poliittisen julistuksen Iso Britannian ja Euroopan Unionin välisistä suhteista. (Brexit 2020a.)

Britannian parlamentti äänesti ensimmäistä kertaa Brexit sopimuksesta 15.1.2019 ja se hylättiin suurella erolla, kun 402 äänestäjää oli sopimusta vastaan ja vastaavasti 202 äänesti sen puolesta. Parlamentin jäsenet äänestivät uudelleen 12.3.2019, jolloin suurin osa äänestäjistä oli edelleen sopimusta vastaan. Sopimusta vastaan oli 391 äänestäjää ja vastaan 242. (BBC 2019.) Tämän jälkeen Iso-Britannian pääministeri Theresa May pyysi Euroopan neuvostolta artikla 50 mukaista määräajan pidentämistä kesäkuulle saakka. Euroopan Neuvosta hyväksyi määräajan pidentämisen sillä ehdoin, että Iso-Britannian parlamentti äänestäisi sopimuksen puolesta uudestaan, jolloin määräaika pidennettäisiin 22.5 saakka. Parlamentti äänesti sopimuksesta uudelleen, joka jälleen hylättiin äänin 344–286. May pyysi uudelleen Euroopan Neuvostolta sopimuksen lykkäämistä ja lopulta määräaika siirrettiin aina 31.1.2020 asti. (Brexit 2020a.)

Toukokuun lopulla Theresa May irtisanoutui Iso-Britannian pääministerin tehtävästään vedoten moneen epäonnistuneeseen yritykseen Brexitin suhteen. Theresa May ei myöskään saanut parlamentin tukea asiassa. Iso-Britannian uudeksi pääministeriksi valittiin Boris Johnson. (BBC, 2019) Iso-Britannia ja Euroopan Unioni allekirjoittivat lopulta erosopimuksen Brysselissä 24 tammikuuta 2020, sekä paria päivää myöhemmin sopimus vahvistettiin myös Europarlamentin puolesta. Iso-Britannian ero Euroopan Unionista astui virallisesti voimaan 31.1.2020. (Brexit 2020a.)

Kuvio 7. Brexit aikajana (Eurooppatiedotus 2021c)

Kuviossa 7. on kuvattu Brexitin eteneminen aikajanalla. Brexit sai siis alkunsa kansanäänestyksestä, joka järjestettiin 23.6.2016. Äänestyksessä 51,9 % oli Eroamisen kannalla, kun taas sitä vastaan oli 48,1 % äänestäjistä. Iso-Britannia teki eroilmoituksen 29.3.2017. Alun perin Iso-Britannian olisi pitänyt erota EU:sta 29.3.2019, mutta virallisesti ero Euroopan Unionista astui voimaan vasta 31.1.2020. Brexitin siirtymäaika käynnistyi helmikuussa 2020, jonka avulla vältettiin sopimuksetonta tilaa Iso-Britannian ja Euroopan Unionin välillä. Siirtymäkausi päättyi saman vuoden lopulla, 31.12.2020. (Eurooppatiedotus 2021c.)

3.2 Siirtymäkausi

Iso-Britannian ero Euroopan Unionista astui virallisesti voimaan 1.2.2020, jolloin yhteistyö Euroopan Unionin ja Iso-Britannian välillä päättyi. Iso-Britannia sekä Euroopan Unioni sopivat Brexitin erosopimuksessa siirtymäkaudesta, joka alkoi 1.2.2020 ja päättyi 31.12.2020. Siirtymäkauden aikana Iso-Britannia noudatti muun muassa EU:n perussopimuksia, lainsäädäntöä, kansainvälisiä sopimuksia sekä EU:n kauppaa- ja turvallisuuspolitiikkaa. Eron jälkeen Iso-Britanniasta tuli kolmas maa, mutta siirtymäkauden aikana vapaaliikkuvuus jatkui, myöskään muihin kolmansiiin maihin koskevat säännöt eivät olleet vielä voimassa Iso-Britannian ja Euroopan Unionin välillä. (VNK.)

Siirtymäkauden aikana käytiin läpi Iso-Britannian eroa EU:sta sekä neuvoteltiin tulevasta suhteesta Iso-Britannian ja EU:n välillä. Ensimmäiset siirtymäkauden neuvottelut käytiin Brysselissä maaliskuun alussa 2020. Neuvottelut etenivät kierroksissa, joka toinen tai kolmas viikko neuvottelut käytiin Brysselissä ja vastavuoroisesti Lontoossa. (Brexit 2020b.)

Yleisten asioiden neuvosto hyväksyi 25 helmikuuta Euroopan Komission julkaiseman ehdotuksen sopimuksesta Iso-Britannian ja Euroopan Unionin tulevasta kumppanuudesta. Sopimus hyväksyttiin poliittisen julistuksen mukaisesti. Neuvottelujen ensimmäisen kierroksen kokous käytiin 30.3, jolloin keskusteltiin erosopimuksen täytäntöönpanosta sekä soveltamisesta. Ensimmäisen neuvottelukierroksen jälkeen Euroopan Komission pääneuvottelija

Michel Barnier sekä Iso-Britannian pääneuvottelija David Frost totesivat, että neuvottelukierroksia tarvitaan lisää. (Brexit 2020b.)

Lopulta neuvottelukierroksia Iso-Britannian ja EU:n välillä käytiin yhdeksän, sekä neuvottelukokouksia neljä. 24. joulukuuta Iso-Britannia ja EU sopivat kauppaa- ja yhteistyösopimuksesta, joka tarkoitti edistystä Euroopan etujen suojelemiseen, kilpailun oikeudenmukaisuuteen sekä tiiviin yhteistyön syntymistä aloilla, joilla on yhteiset edut. Kauppa ja yhteistyösopimus allekirjoitettiin 30.12.2020 ja se sovellettiin alkamaan väliaikaisesti vuoden alusta, eli 1.1.2021. Väliaikaista soveltamista jatkettiin aluksi helmikuulta huhtikuuhun, jonka jälkeen Euroopan Parlamenttia pyydettiin hyväksymään sopimus. Euroopan parlamentti hyväksyi sopimuksen 29. huhtikuuta ja sopimus astui lopullisesti voimaan 1.5.2021. (Europa.)

3.3 Brexitin vaikutukset

Britannian eroamisella Euroopan Unionista on monenlaisia vaikutuksia muun muassa tavaroiden ja palveluiden kulkemiselle, logistiikassa lento- ja maantieliikenteelle sekä ihmisten liikkuvuudelle Euroopan Unionin sekä Iso-Britannian välillä. Brexit tuo tulevaisuudessa omat haasteensa liikkuvuuteen, kun taas esimerkiksi Euroopan Unionin alueella liikkumista ei ole rajoitettu ja ihmisillä on vapaaliikkuvuus jäsenmaiden välillä. Nykyisin Iso-Britanniaan matkustaessa on käytössä rajatarkastukset ja lisäksi matkustajien täytyy hakea viisumia, mikäli oleskelu Iso-Britanniassa kestää yli 90 päivää. Myös työntekoon, opiskeluun ja asumiseen on määritetty erityisehtoja. (VNK.)

Tavaroiden, palveluiden sekä ihmisten vapaaliikkuvuus Iso-Britanniaan muuttui 1.1.2021 kun Iso-Britannia erosi virallisesti Euroopan Unionin sisämarkkinoilta sekä tullionionista. Vaikka Iso-Britannia ja EU pääsivät kauppaa- ja yhteistyösopimukseen, tästä huolimatta sopimus ei kata sisämarkkinoita. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikille tavaroille mitkä liikkuvat Euroopan Unionin ja Iso-Britannian, välillä täytyy tehdä tulliselvitys. Tavaroille voi kuitenkin saada tullietuuskohtelun, mikäli tavara on esimerkiksi alkuperäsääntöjen mukainen alkuperäistuote. Pääsääntöisesti Iso-Britannian ja EU:n välisessä kaupankäynnissä sovelletaan samoja sääntöjä kuin muidenkin EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. (Tulli f.)

Brexit tuo omat haasteensa myös esimerkiksi työntekijöille ja yrityksille. Ennen eroa EU:sta Iso-Britanniassa on ollut paljon esimerkiksi Itä-Eurooppalaisia työntekijöitä, sillä Iso-Britanniaan on ollut helppo muuttaa Euroopan Unioniin kuulumisen aikana. Tilanne on kuitenkin hankaloitunut Brexitin jälkeen ja Iso-Britanniaan töiden perässä muuttavan on haettava viisumia. 1.1.2021 Iso-Britannia otti käyttöön ns. pisteperustaisen maahanmuuttojärjestelmän, jossa katsotaan enemmän hakijan taitoja sekä osaamista kansalaisuuden sijaan.

Työntekijäviisumit jaetaan neljään eri kategoriaan: lyhytaikainen viisumi, pitkäaikainen viisumi, sijoittaja-, yrittäjä- ja lahjakkuusviisumi sekä muu viisumi. (GOV.)

Haasteiden lisäksi, Brexit voi myös tarjota mahdollisuuksia työntekijöille Iso-Britanniassa. Maahanmuuton vähenemisen seurauksena kilpailu työpaikoista vähenee. Tämä tuo enemmän työpaikkoja tarjolle Iso-Britannian kansalaisille, jolloin myös palkkataso voi nousta joillain aloilla. (The Week 2022.)

Lyhytaikaisiin viisumiin, jotka kuuluvat pisteperustaisessa järjestelmässä tasoon viisi, ovat esimerkiksi:

- **UK Charity worker visa** = Viisumia voi hakea henkilö, joka halua palkattomasti työskennellä Iso-Britanniassa hyväntekeväisyysjärjestön hyväksi.
- **UK Creative and sporting visa** = Viisumia voi hakea henkilö, jolle on tarjottu työtä urheilijana tai ”luovana” työntekijänä. Tähän vaaditaan lisensoidulta työnantajalta sponsoritodistus.
- **UK Government Authorized Exchange visa** = Viisumi on tarkoitettu henkilöille, jotka hakevat Iso-Britanniaan esimerkiksi työharjoitteluun tai kielikursseille.
- **UK International Agreement visa** = Viisumi on tarkoitettu henkilöille, jotka työskentelevät ulkomaalaisen valtion työtehtävissä tai yksityisesti diplomaattitehtävissä.
- **UK Religious Worker visa** = Viisumi on tarkoitettu henkilöille, jotka hakevat Iso-Britanniaan uskonnollisiin työtehtäviin.
- **UK Seasonal worker visa** = Kausityöviisumi on tarkoitettu henkilöille, jotka hakevat esimerkiksi maataloustöitä enintään kuuden kuukauden ajaksi.
- **UK Youth mobility scheme visa** = Tarkoitettu 18–30-vuotiaille henkilöille, joilla on joko tiettyntyyppinen Britannian kansalaisuus tai ovat kotoisin tietyistä maista. Kansalaiset, jotka voivat hakea kyseistä viisumia: Australia, Kanada, Japani, Monaco, Uusi-Seelanti, Hong-Kong, Etelä-Korea ja Taiwan.

Pidempi aikaiset viisumit kuuluvat kaikki pisteperustaisessa järjestelmässä tasolle kaksi. Näitä ovat General UK work visa, joka on tarkoitettu EU:n ulkopuolisille tai Sveitsin kansalaisille, jotka ovat saaneet työtarjouksen Iso-Britanniasta. Toinen pidempiaikainen viisumi on UK Intra-Company transfer visa, joka on tarkoitettu yrityksen sisällä, Iso-Britanniaan muuttavalle työntekijälle. Muita viisumityyppejä ovat esimerkiksi UK Minister of Religion visa sekä UK Sportsperson visa. (Visaguide 2022.)

Tilastojen mukaan vuonna 2015 Iso-Britanniassa työskenteli noin 2.1 miljoonaa Euroopan Unionin kansalaista. Brexitin jälkeen työnhaku palvelu Indeed.com:n mukaan työnhaku Iso-Britanniaan on laskenut kolmanneksen. Myös korona pandemia on tuonut osansa vähennyksiin, sillä vuoden 2019 lopussa yli miljoona Euroopan Unionin kansalaista oli jättänyt Iso-Britannian. (The Guardian.)

Brexitin ennustetaan aiheuttavan jopa suurempaa haittaa pidemmällä aikavälillä kuin meillä olevan Koronavirus-pandemian. BBC:n mukaan Iso-Britannian bruttokansantuote saattaa laskea jopa 4 % siitä, kun Iso-Britannia päätyi eroamaan Euroopan Unionista. Bruttokansantuotteella mitataan taloudellista tilannetta. Brexitin myötä myös toimitusongelmat ovat nousseet suureen rooliin Iso-Britanniassa. Esimerkiksi rekkakuskeista on ollut pulaa, jonka johdosta yrityksissä on ollut pulaa tuotteiden saatavuudessa. Tämän myötä Iso-Britannia on alkanut myöntämään EU:sta tuleville työntekijöille lyhytaikaisia viisumeita. (BBC 2021.)

Esimerkiksi Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin verrattuna Iso-Britannian bruttokansantuote on jäänyt jälkeen näihin verrattuna. Vaikka Brexitin uskotaan vaikuttavan negatiivisesti Iso-Britannian bruttokansantuotteeseen, oli se vuoden 2021 kolmanneksella suurempi (3,9 %) mitä vuoden 2016 toisella neljänneksellä. Vastaavasti Euroopassa bruttokansantuote on tehnyt samassa ajassa nousua 6,2 % ja Yhdysvalloissa 10,6 %. (FT 2021.)

4 Kansainvälinen kauppa

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin kansainvälistä kauppaa. Ensimmäiseksi käydään läpi kansainvälistä kauppaa yleisesti, jonka jälkeen perehdytään tarkemmin Iso-Britannian ulkomaankauppaan. Lopuksi käydään vielä läpi, mitä haasteita Brexit on luonut kansainväliselle kaupalle.

4.1 Kansainvälinen kauppa yleisesti

Kansainvälisellä kaupalla tarkoitetaan tavaroiden tai palveluiden liikkumista rajojen yli toiseen maahan. Kansainvälisellä kaupalla voidaan tarkoittaa joko tuontia tai vientiä. Suurimassa osassa maista kansainvälinen kauppa muodostaa isoimman osuuden maan bruttokansantuotteesta. Bruttokansantuotteella tarkoitetaan kaikkia tuotettuja tavaroita ja palveluita maan sisällä tietyn ajanjakson aikana. Sitä käytetään siis kotimaisen tuotannon mittarina kansantaloudessa. Kaupankäyntiä helpottavat kansainväliset rahoitusmaksut, joissa yksityispankki järjestelmällä ja maiden keskuspankeilla on merkittävä rooli. (Robinson.)

Kansainvälinen kauppa antaa rikkaimmille maille mahdollisuuden käyttää resurssejaan tehokkaammin, esimerkiksi työvoimaa, teknologiaa tai pääomaa. Tämä mahdollistaa sen, että jotkin maat pystyvät hyödyntämään resurssejaan paremmin ja tällöin tuottamaan tavaroita nopeammin ja halvemmalla hinnalla. Tällöin tavara myös todennäköisemmin myydään eteenpäin halvemmalla. Jos maa ei pysty itse tuottamaan tavaraa tehokkaasti, tällöin se voi käydä kauppaa sellaisen maan kanssa, joka siihen pystyy. Tätä kutsutaan myös kansainvälisen kaupan erikoistumisena. (Heikal 2021.)

Viennillä ja tuonnilla ulkomailta on paljon hyviä puolia, mutta siitä voi seurata myös paljon negatiivista. Mikäli vienti ja tuonti eivät ole tasapainossa ja esimerkiksi maahan tuodaan enemmän tavaraa mitä viedään pois, tämä voi vaikuttaa mm. kauppa taseeseen sekä aiheuttaa devalvaation valuutan arvoon. Devalvaatiolla tarkoitetaan kotimaan valuutan arvon heikkenemistä suhteessa ulkomaisiin valuuttoihin ja tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia ihan jokapäiväisessä elämässä. Valuutan arvolla määritetään suurin osa kansantalouden suorituskyvystä sekä bruttokansantuotteen määräävistä tekijöistä. Maan siis tulee huolehtia siitä, että viennissä ja tuonnissa säilyy tasapaino, sillä ne vaikuttavat myös bruttokansantuotteen ja valuuttakurssin lisäksi inflaatio- sekä korkotasoon. (Heikal 2021.)

Brexitin lisäksi myös covid-19 pandemia on vaikuttanut merkittävästi kansainväliseen kauppaan parin viime vuoden aikana. Esimerkiksi vuonna 2020, tavarakauppa laski yhteensä noin 8 % edellisvuosiin verrattuna. Tavarakauppa jatkui kuitenkin suhteellisen hyvin ja se ei kokenut läheskään niin isoa laskua, mitä esimerkiksi vuonna 2008 aiheutuneesta

finanssikriisistä. Tällöin tavarakaupan osuus tippui jopa 22 % normaali vuosiin verrattuna. Vaikutukset eri tuotteiden välillä olivat kuitenkin hyvin vaihtelevat. Esimerkiksi ajoneuvot, varaosat, teolliset koneet sekä lentokoneiden valmistus supistui paljon. Tämä vaikutti merkittävästi näiden tuotteiden vientiin Euroopassa, Pohjois-Amerikassa sekä Japanissa. Vastaavasti tietokoneiden sekä muiden elektroniikka tuotteiden vienti kasvoi, mitä selittää se, että suurin osa ihmisistä vietti koronapandemian aikaan enemmän aikaa kotona ja työskenteli kotoa käsin. (OECD 2021.)

4.2 Kansainvälinen kauppa Iso-Britannian näkökulmasta

Iso-Britannian on yksi maailman merkittävimmistä maista Kansainvälisessä kaupassa. Iso-Britannian bruttokansantuotteesta ulkomaankaupan osuus on 55,5 %. Se on tavarakaupan tuonnissa maailman viidenneksi suurin ja vastaavasti viennissä sijalla 11. Kaupallisten palveluiden tuonnissa Iso-Britannia sijoittuu toiseksi ja viennissä viidennelle sijalle.

Vuonna 2020 Iso-Britannian tuonti koostui suurimmalta osin autoista, lääkkeistä, vaatteista, tietoliikennelaitteista sekä toimistokoneista. Vienti puolestaan koostui niin ikään autoista, lääkkeistä, mekaanisista generaattoreista, raakaöljystä sekä rautaa sisältämättömistä metalleista. (Santander Trade.)

Iso-Britannian merkittävin kauppakumppani on kokonaisuudessaan Euroopan Unioni. Maa-kohtaisesti suurin osa Iso-Britannian viennistä kohdistuu Yhdysvaltoihin, Saksaan, Irlantiin, Alankomaihin sekä Ranskaan. Vastaavasti tuonnissa suurimmat tuojat Iso-Britanniaan ovat Kiina, Saksa, Yhdysvallat, Alankomaat sekä Ranska. (Santander Trade.)

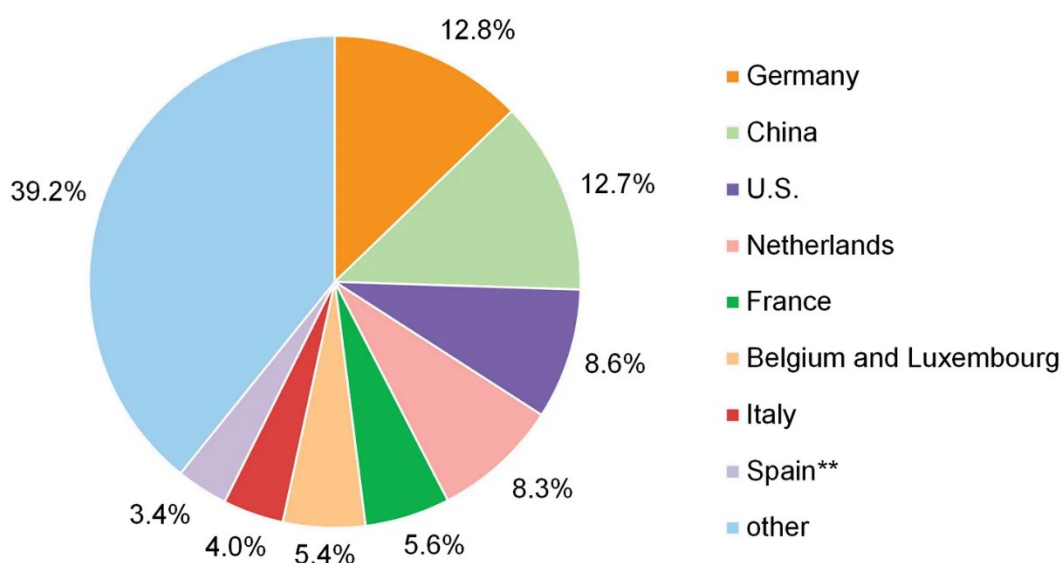
Foreign Trade Values	2016	2017	2018	2019	2020
Imports of Goods (million USD)	635,762	643,515	672,267	695,798	634,742
Exports of Goods (million USD)	409,397	441,106	486,439	469,684	404,681
Imports of Services (million USD)	198,653	207,037	260,767	272,717	201,163
Exports of Services (million USD)	327,176	353,077	410,685	401,430	338,804

Kuvio 8. Iso-Britannian vienti- ja tuonti. (World Trade Organization)

Kuvio 8. avaa Iso-Britannian vientiä ja tuontia. Vuonna 2016 Iso-Britanniaan tuotiin tavaraa 635,762 miljoonan dollarin edestä ja vastaavasti vientiin 409,397 miljoonan dollarin edestä. Palveluiden osuus Iso-Britannian tuonnin osuudesta oli 198,653 miljoonaa ja palveluita vietiin 327,176 miljoonan edestä. Vuonna 2017 Iso-Britanniaan tuotiin tavaraa 643,515 miljoonalla ja vietiin 441,106 miljoonan edestä. Sekä vienti, että tuonti kasvoivat vuoden 2016 ja

2017 välillä. Myös palveluiden osuus oli vuonna 2017 korkeampi kuin vuotta aiemmin. Vienti ja tuonti luvut olivat korkeimmillaan vuonna 2019, Iso-Britanniaan tuotiin tavaraa 695,798 miljoonalla ja vietiin 469,684 miljoonalla. Kuten luvuista huomaa, oli vuonna 2020 tavaroiden vienti ja tuonti huomattavasti alhaisempia kuin esimerkiksi aiempina vuosina. Tämä selittyy suurilta osin Britannian erolta Euroopan Unionista sekä myös osittain koronapandemialla. (World Trade Organization.)

United Kingdom major import sources (2020)*

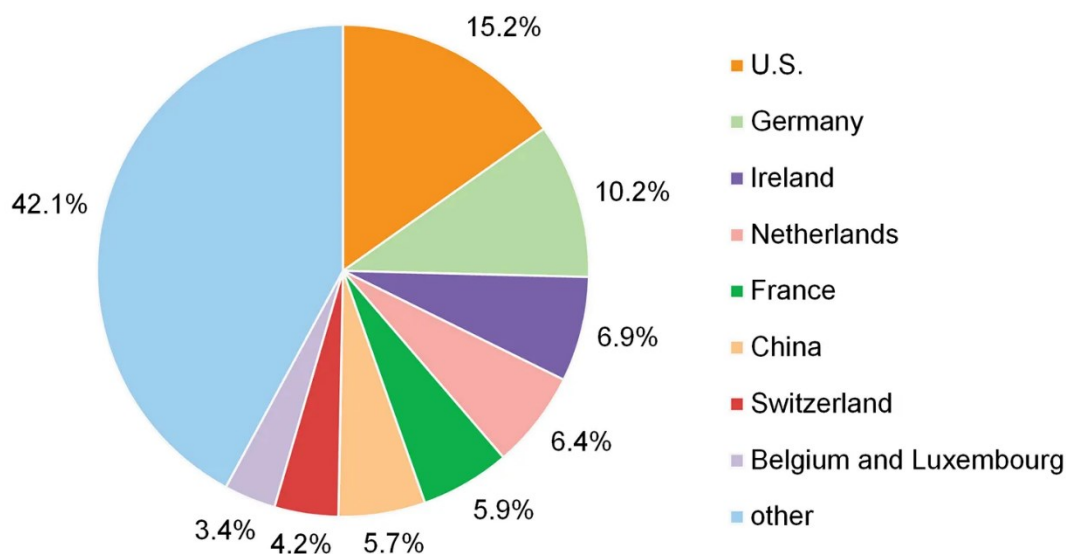
© Encyclopædia Britannica, Inc.

*Preliminary. **Excluding the Canary Islands.

Kuvio 9. Iso-Britannian tuonti maittain. (Britannica 2020)

Kuvio 9. on kuvattu Iso-Britannian tuontia maittain. Niin kuin kuvasta on nähtävillä, yksittäisistä maista Iso-Britanniaan tuodaan eniten saksasta (12,8 %). Kiinan tuonti osuudesta on 12,7 % ja Yhdysvaltojen tuonti 8,6 %. Näiden lisäksi yli 5 % Iso-Britannian tuonnista tulevat Ranskasta sekä Belgiasta ja Luxemburgista. Italian ja Espanjan osuus tuonnissa on alle 5 %. Yli kolmannes Iso-Britannian tuonnista tulevat kuitenkin muista kuin edellä mainituista maista.

United Kingdom major export destinations (2020)*

© Encyclopædia Britannica, Inc.

*Preliminary.

Kuvio 10. Iso-Britannian vienti maittain. (Britannica 2020)

Kuvio 10. on nähtävillä puolestaan Iso-Britannian vienti maittain. Yhdysvallat on yksittäisistä maista suurin vientikumppani Iso-Britanniassa 15,2 % osuudella. Saksa on toiseksi suuri 10,2 % osuudella ja Irlanti kolmas 6,9 % osuudella. Yli 5 % vientiosuuden pääsevät myös Alankomaat, Ranska sekä Kiina. Alle 5 % Iso-Britannian viennistä jäävät Sveitsi sekä Belgia ja Luxemburg. Vajaa puolet Iso-Britannian viennistä tapahtuu muihin kuin näihin valtioihin.

4.3 Brexitin vaikutukset kansainväliseen kauppaan

Kuten jo aikaisemmin mainittua, on Brexit vaikuttanut ja tulee myös tulevaisuudessa vaikuttamaan kansainväliseen kauppaan laajasti. Vaikutukset näkyvät sekä Iso-Britannian ulkomaankaupassa, sekä Euroopan Unionin ulkomaankaupassa. Monet taloustieteilijät uskovat, että esimerkiksi Britannian yritykset tulevat kärsimään tulevaisuudessa paljon, kun monet maat suosivat Euroopan Unionia enemmän kuin Iso-Britanniaa. Tämä selittyy muun muassa sillä, että on kannattavampaa tehdä kauppaa samaan yhteisöön kuuluvien maiden kanssa kuin ainoastaan yhden maan.

Tämän lisäksi esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Iso-Britannian kauppasuhte voi kärsiä tulevaisuudessa Brexitin seuraamuksista. Yhdysvaltojen entinen presidentti Barack Obama kommentoi ennen Brexitia, että ero EU:sta voi laskea vientiä ja tuontia maiden välillä merkittävästi. Donald Trump puolestaan puhui Brexitin puolesta ja sanoi sen jopa vahvistaa maiden suhdetta kansainvälisessä kaupassa. Nykyisin presidentin virkaa Yhdysvalloissa hoitava Joe Biden on Obaman tavoin puhunut Brexitia vastaan ja ennustaa sen tuovan vaikeuksia

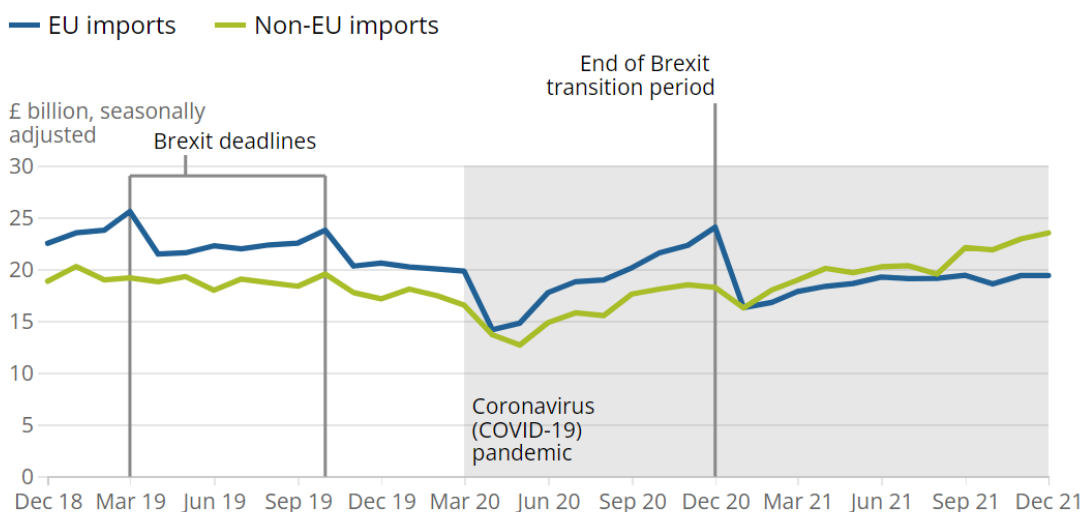
maiden välille. Yhdysvallat on ollut Iso-Britannialle yksi merkittävimmistä kauppakumppaneista. Yhdysvallat on Iso-Britannian viennissä ja tuonnissa kärkimaita. Maat ovat neuvottelleet kauppasopimuksesta Brexitin jälkeen, mutta tällä hetkellä neuvottelut ovat jäissä. Puolestaan Kanadan kanssa Iso-Britannialla on kauppasopimus, joka syntyi huhtikuussa 2021. (Halofinancial.)

Brexitillä on myös osansa valuuttakurssin vaihteluun. Punnan arvo on ollut lähes jatkuvassa laskussa siitä lähtien kun Iso-Britanniassa järjestetyn kansanäänestyksen tulos EU-erosta on ollut selvä. Punnan arvon vaihtelua on seurannut niin taantumia kuin yleistä arvon laskua. Esimerkiksi kesällä 2021 Punnan vaihtokurssi suhteessa euroihin oli 15 % pienempi mitä se oli ennen äänestystulosta. Myös suhteessa Yhdysvaltojen dollariin ja Australian dollariin, punnan vaihtokurssi on ollut lähes 17 % aiempaa pienempi. Yksi vaikuttava tekijä punnan arvon laskuun on epävarmuus. Punnan arvon nousuun vaikuttavia tekijöitä voisi puolestaan olla esimerkiksi Englannin keskuspankin luottamus, jolloin korkoja ei leikattaisi, eikä talouteen pumpattaisi lisää rahaa. Myös kauppasopimukset maiden välillä voisivat nostaa punnan arvoa. (Expatica.)

Iso-Britannian lisäksi myös Euroopan Unioni tulee kärsimään tulevaisuudessa Brexitin seuraamuksista. Iso-Britannia on ollut monelle Euroopan Unionin maalle yksi merkittävimmistä kauppakumppaneista. Asiaa kuitenkin helpottaa se, että Iso-Britannia ja Euroopan Unioni pääsivät sopuun kauppasopimuksesta. Kauppasopimuksessa määriteltiin etuuskohteluita muun muassa tavara ja palvelukaupalle, sähköiselle kaupankäynnille, julkisille hankinnoille sekä lento- ja tieliikenteelle. Kauppasopimus mahdollistaa pitkäaikaisen kumppanuuden sekä yhteistyön maiden välille. (Europa.)

Vaikka Iso-Britannia ja EU pääsivätkin sopuun kauppasopimuksesta, aiheuttaa byrokratia omat ongelmat tavaroiden sekä palveluiden liikkumiselle. Nykyisin useimmat tuotteet joutuvat kohtaamaan ainakin yhden tullin ulkopuolisen esteen päästäkseen EU:n markkinoille. Vaikeuksia tuovat niin uudet tarkastustodistukset kuin myös tullivaatimukset, jotka vievät aiempaa enemmän aikaa sekä tuovat lisäkustannuksia. Liiketoiminnalle tämä tuo suuria haasteita, kun vaihtoehtoisia markkinoita on vaikeampi löytää. Tämä tuottaa ongelmia niin pienyrityksille kuin keskisuurille yrityksille ja voi vaikeuttaa tulevaisuudessa kauppaa Iso-Britannian sekä EU-maiden välillä. (The Guardian)

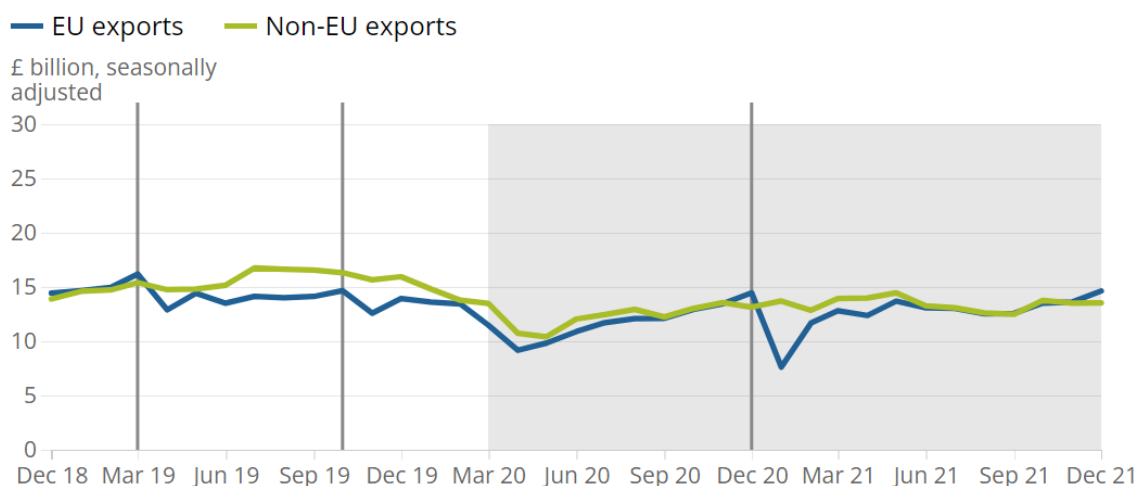
Goods imports

Kuvio 11. Iso-Britannian tuonti Euroopan Unionin maista, sekä Euroopan Unionin ulkopuolisista maista. (Ons Gov 2022)

Kuvio 11. nähtävillä Iso-Britannian tuonti Euroopan Unionin maista, sekä Euroopan Unionin ulkopuolisista maista. Brexitin siirtymäajan päätyttyä tuonti EU-maista laski merkittävästi, mutta vastaavasti Euroopan Unionin ulkopuolisista maista tuonti nousi aiempaa korkeammalle. Joulukuussa 2021 Iso-Britannian tuonti EU-maista oli noussut hiukan, mutta tuontimäärät ovat silti pysyneet matalampina kuin Euroopan Unionin ulkopuolisista maista. (Ons Gov 2022.)

Goods exports

Kuvio 12. Iso-Britannian vienti Euroopan Unionin maihin, sekä Euroopan Unionin ulkopuolisiin maihin. (Ons Gov 2022)

Kuvio 12. kuvaa Iso-Britannian vientiä Euroopan Unionin maihin, sekä Euroopan Unionin ulkopuolisiin maihin. Tuonnin lisäksi myös vienti Euroopan Unionin maihin laski merkittävästi Brexitin siirtymäajan päätyttyä. Euroopan Unionin ulkopuolisiin maihin viennissä ei ole tapahtunut suurta muutosta. Joulukuussa 2021 vienti Euroopan Unionin maihin oli kuitenkin noussut lähes samalle tasolle kuin ennen Brexitiä. (Ons Gov 2022)

Brexitillä on myös omat hyvät puolensa. Iso-Britannia pystyy jatkossa keskittymään muun muassa enemmän ulkomaankauppaan Euroopan Unionin ulkopuolisten maiden kanssa. Iso-Britannialla on eron jälkeen kauppasopimukset muun muassa. Kanadan, Australian ja Japanin kanssa. Yhteensä Iso-Britannialla on kauppasopimuksia 70 eri maan kanssa. (Businesses for Sale.)

4.4 Brexitin vaikutukset teollisuuden aloihin

Iso-Britannian ero Euroopan Unionista näkyy vahvasti eri teollisuuden aloilla ja eniten tästä kärsivät auto, lento, lääke ja rahoituspalvelut. Yksi merkittävimmistä tekijöistä tähän on se, että eri alat eivät ole valmistautuneet Brexitin tuloon. Tämä tarkoittaa sitä, että monet yritykset joutuvat miettimään esimerkiksi strategiansa uudelleen.

Autoala on yksi Iso-Britannian suurimmista aloista kansainvälisen kaupan näkökulmasta. Iso-Britannia tuottaa vuositasolla noin 1,6 miljoonaa autoa, joista 77 % viedään ulkomaille. Tästä osuudesta 58 % menee EU-maihin. (World Finance.)

Brexitillä ei suoranaisesti ole vaikutusta esimerkiksi auton hintojen nousuun Iso-Britanniassa, kun Iso-Britannia ja EU pääsivät sopuun kauppasopimuksesta. Epävarmuutta alalla kuitenkin tuottavat energian hinnat sekä EU:n säädösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset. Näiden seurauksena muun muassa alan kilpailuetu heikkenee. Suurin osa alalla olevista yrityksistä kertoo, että esimerkiksi ajassa ja resursseissa mitatut kulut ovat nousseet Brexitin jälkeen huomattavasti. Myös Euroopan Unionin kanssa käytävästä kaupasta aiheutuu nykyään huomattavasti enemmän kustannuksia muihin vientikohteisiin nähden. (The Guardian.)

		Feb. 2022			
		Passenger Cars	Commercial Vehicles	Total	Engine
Total		61,657	8,278	69,935	117,551
Y-o-Y(%)		-41.3%	92.2%	-36.0%	-30.9%
Breakdown	Export	50,786	4,252	55,038	68,909
	Y-o-Y(%)	-41.8%	87.9%	-38.6%	-24.3%
	% of Total	82.4%	51.4%	78.7%	58.6%
	Sales	10,871	4,026	14,897	48,642
	Y-o-Y(%)	-38.5%	96.9%	-24.5%	-38.5%
	% of Total	17.6%	48.6%	21.3%	41.4%

Kuvio 13, Iso-Britannian autotuotanto helmikuussa 2022. (Marklines 2022)

Kuvio 13. nähtävillä Iso-Britannian autotuotannon lukemia vuoden 2022 helmikuulta. Henkilöautojen tuotanto laski edellisvuoteen verrattuna 61,657 yksiköllä, eli noin 41 % verran. Hyötyajoneuvojen tuotanto puolestaan oli edellisvuoteen verrattuna suurempaa 8,278 valmistetulla autolla, joka on 92,2 % suurempi. Moottoreiden valmistus oli myös edellisvuoteen verrattuna pienempi, kun yhteensä niitä valmistettiin 117,551 joka on noin 30,9 % pienempi. Kokonaistuotanto edellisvuoteen verrattuna oli 36 % pienempi, joka vastaa 69,935 yksikköä. (Marklines 2022.)

Myös lentoalaan Brexitillä on merkittäviä vaikutuksia. Ennen Brexitiä niin brittiläiset, kuin eurooppalaiset lentoyhtiöt pystyivät lentämään kaikkiin maihin ilman rajoituksia. Brexitin astuttua voimaan lähtivät niin sanotut viidennen vapauden oikeudet. Tämän seurauksena brittiläiset lentoyhtiöt eivät voi enää operoida lentoja Eurooppaan sisällä, eikä myöskään eurooppalaiset lentoyhtiöt Iso-Britannian sisäisiä lentoja. Tämä vaikuttaa muun muassa lentojen reitityksiin sekä aikatauluihin. Viidennen vapauden oikeudet koskevat ainoastaan matkustajaliikennettä, joten rahtilentoihin tällä ei ole vaikutusta. (Flightworx 2021.)

Brexitin jälkeen myös lentoyhtiöiden omistuksiin on tullut muutoksia. Lentoyhtiöiden täytyy olla joko Iso-Britannian tai Euroopan kansalaisten omistuksessa ja hallinnassa. Niiden on myös sijaittava ja lisensoitu omalla alueella. Iso-Britannialaisia lentoyhtiöitä ovat muun muassa: EasyJet, Ryanair sekä British Airways. Omistuksissa on myös poikkeuksia. Esimerkiksi British Airways on Iso-Britannialainen lentoyhtiö, mutta määräysvalta ja omistus on kuitenkin IAG:lla (International Airlines Group), joka on brittiläisespanjalainen yhtiö. Vastavanlaisia omistusmuotoja ei kuitenkaan jatkossa enää sallita. Lisäksi myös lentoyhtiöiden välisiä vuokrausoikeuksia on tiukennettu. Brittiläiset lentoyhtiöt voivat vuokrata myös

eurooppalaisilta lentoyhtiöiltä koneita sekä miehistöä, mutta eurooppalaiset voivat vuokrata ainoastaan eurooppalaisilta lentoyhtiöiltä. (Flightworx 2021.)

Lääkeala on yksi Iso-Britannian merkittävimmistä aloista. Se tuo vuosittain noin 13,8 miljona puntaa Iso-Britannian talouteen. Brexit on herättänyt epävarmuutta myös lääkealalla, joka on aiempina vuosina ollut suurilta osin riippuvainen Euroopan Unionista. Merkittävimpinä etuina lääkealalle oli Iso-Britannian EU-jäsenyyden aikana toimitusketjut, jotka helpottivat lääkkeiden vientiä ja tuontia Iso-Britanniaan. Brexit on herättänyt epävarmuutta muun muassa mahdollisista lisäkustannuksista alan yrityksille sekä myös terveydenhuollon saatavuudesta potilaille. (Rick Prar 2021.)

Brexitillä on myös suuret vaikutukset Iso-Britannian rahoitusalueelle. Monet rahoitusalan yritykset miettivät, kun Iso-Britannia julisti eron EU:sta, että voiko rahoitusalan palvelut silti olla osa Euroopan Unionin sisämarkkinoita. Ennen Brexitiä tuotteet ja palvelut saivat liikkua vapaasti Iso-Britannian ja EU:n välillä ilman erillisiä lupia tai prosesseja. Brexitin jälkeen tämä ei kuitenkaan ole enää mahdollista, joka vaikeuttaa pääsyä Euroopan Unionin sisämarkkinoille. Iso-Britannia on yrittänyt päästä Euroopan Unionin kanssa sopuun vastaavuussopimuksesta, jonka avulla Iso-Britannian rahoituspalvelut voisivat jatkaa EU:n sisämarkkinoilla, jos sääntelyjärjestelmät ovat vastaavat. Toistaiseksi tätä sopimusta ei kuitenkaan maiden välille ole vielä syntynyt. (Glossop 2021a.)

Iso-Britannian rahoituspalveluiden menetettyä oikeudet EU:n sisämarkkinoille on Iso-Britannian rahoitusalueelta lähtenyt 440 yritystä, jotka ovat muuttaneet Euroopan Unionin jäsenmaihin. Lisäksi myös noin 10 % Iso-Britannian pankkien varoista on siirtynyt tai siirtymässä Euroopan Unionin alueelle. Prosenttiosuus vastaa noin 900 miljardia puntaa. Myös työpaikkoja on menetetty rahoitusalueella runsaasti, sillä noin 7400 työpaikkaa on siirtynyt pois Iso-Britanniasta. Tämän seurauksena Euroopan Unioniin voi tulevaisuudessa syntyä työpaikkoja rahoitusalueelle huomattavasti Iso-Britanniaa enemmän. (Glossop 2021b.)

Monien mielestä Iso-Britannian rahoituspalveluiden vähentyminen on huolestuttava merkki, mutta joidenkin asiantuntijoiden mielestä Iso-Britanniassa on silti vetovoimaa rahoitusalan markkinoilla. Vaikka ulkomaisten investointien määrät laskivat, on Iso-Britannian investoinnit tästä huolimatta korkeammat kuin monessa Euroopan maassa. Myös koronapandemialla on suuret vaikutukset rahoitusalan epävarmuuksiin. (Glossop 2021c.)

5 Johtopäätökset

Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön aiheena oli Brexitin vaikutukset Iso-Britannian ulkomaankauppaan. Tarkoituksena opinnäytetyössä oli tutkia, mitä vaikutuksia ero Euroopan Unionista tuo Iso-Britannian ulkomaankauppaan sekä mitä hyötyjä ja haittoja tästä ilmenee Iso-Britannialle sekä Euroopan Unionille. Opinnäytetyön tavoitteena oli etsiä aiheeseen liittyvien lähteiden pohjalta tietoa siitä, mitkä vaikutukset ovat ja miten ne vaikuttavat Iso-Britanniaan sekä Euroopan Unioniin. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen muodossa ja aiheeseen liittyvät lähteet olivat ajankohtaiset. Apuna opinnäytetyössä käytettiin tutkimuskysymyksiä, joiden pohjalta kirjallisuusmateriaali on valittu.

Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössä tutkimuskysymyksinä oli kaksi kysymystä, joiden avulla pyrittiin löytämään tietoa Brexitin vaikutuksiin. Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössä oli Brexitin vaikutukset Iso-Britannian ulkomaankauppaan.

Iso-Britannian ero Euroopan Unionista tuo esimerkiksi logistisia haasteita, jotka vaikeuttavat Iso-Britannian ulkomaankauppaa. Ennen eroa tavarat ja palvelut saivat liikkua vapaasti maiden välillä. Nykyisin Iso-Britannia kuuluu niin sanotusti kolmansiin maihin, joten pääsääntöisesti kaikille tavaroille ja tuotteille täytyy tehdä tulliselvitys.

Brexitin seurauksena muun muassa tavarakauppa Euroopan Unionin kanssa on heikentynyt. Ennen EU:sta eroa suurin osa Iso-Britannian viennistä sekä tuonnista koostui Euroopan Unionin alueella sijaitsevista maista. Vientiluvut ovat nousseet lähelle entistä tasoa, mutta nykyään Iso-Britanniaan tuodaan enemmän tavaraa Euroopan Unionin ulkopuolisista maista. Tämä selittyy osin sillä, että Iso-Britannia on luonut paljon kauppasuhteita Euroopan Unionin ulkopuolella sijaitsevien maiden kanssa.

Brexitillä on myös merkittävät vaikutukset Iso-Britannian talouteen. Iso-Britannian bruttokansantuotteen ennustetaan laskevan jopa 4 % siitä, mitä se oli ennen eroa EU:sta. Tämän uskotaan olevan jopa suurempi vaikutus, mitä koronapandemian vaikutukset Iso-Britannian talouteen.

Toisena tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössä oli Brexitin hyödyt ja haitat Iso-Britannialle sekä Euroopan Unionille. Euroopan Unionille koituvat hyödyt Brexitistä jäivät materiaalin pohjalta aika suppeaksi. Yhtenä hyötynä mainittakoon, että Brexitin myötä monet yritykset saattavat valita kohteekseen ennemmin Euroopan Unionin kuin Britannian.

Brexit on tuonut monenlaisia haasteita muun muassa ihmisten liikkuvuuteen maiden välillä. Vapaa-liikkuvuus maiden välillä poistui Brexitin myötä ja jatkossa Iso-Britanniaan on käytössä rajatarkastukset. Iso-Britanniaan täytyy hakea viisumia, mikäli oleskelu maassa kestää yli 90 päivää.

Brexitin myötä monet Iso-Britannian kannalta merkittävät teolliset alat ovat kärsineet. Muun muassa autoalalle Brexit tuo haasteita toimituksien muodossa, joka nostaa hintoja aiempaa korkeammalle. Autoalan lisäksi myös lentoliikenne on kohdannut haasteita. Nykyään esimerkiksi Iso-Britannian eri lentoyhtiöt eivät saa operoida Euroopan sisäisiä lentoja, eikä vastavuoroisesti eurooppalaiset lentoyhtiöt Iso-Britannian sisäisiä lentoja.

Brexitillä on myös omat vaikutuksensa Euroopan Unionille. Iso-Britannia on ollut monelle Euroopan maalle yksi merkittävimmistä kauppakumppaneista. Brexitin myötä sekä vienti, että tuontitahti maiden välillä on hiipunut. Monien maiden helpotukseksi Iso-Britannia ja EU pääsivät sopuun kauppasopimuksesta, joka helpottaa kaupankäyntiä maiden välillä.

Haittojen lisäksi on Brexitillä myös omat hyötynsä. Iso-Britannia voi jatkossa keksittyä enemmän kaupankäyntiin Euroopan Unionin ulkopuolisten maiden kanssa. Iso-Britannia on solminut kauppasopimuksia yhteensä 70 eri maan kanssa, joka sisältää muun muassa Kanadan, Australian sekä Japanin.

Kaupankäynnin lisäksi Brexitin myötä Iso-Britanniassa voi avautua tulevaisuudessa enemmän työpaikkoja Iso-Britannian kansalaisille. Brexitin myötä maahanmuutto Iso-Britanniaan on vähentynyt, minkä seurauksena työpaikkoja on enemmän vapaana briteille. Tämän seurauksena palkkataso voi nousta joillain aloilla.

Johtopäätökset ja luotettavuus

Brexit oli opinnäytetyö aiheena mielenkiintoinen, mutta haastava aihe. Opinnäytetyön toteutus pohjautui lähinnä lähteisiin, jotka käsittelevät Iso-Britannian eroa Euroopan Unionista. Brexit on varsin tuore aihe, joten aihepiiriä koskeva artikkelien määrä sekä näiden sisältö vaihtelivat erittäin paljon.

Brexitin myötä monet asiat ovat muuttuneet, jotka vaikeuttavat jokapäiväistä elämää. Iso-Britanniaan matkustaessa ei ole käytössä vapaa liikkuvuutta, joka puolestaan on mahdollista Euroopan Unionin sisällä liikuttaessa. Tämä saattaa vaikuttaa muun muassa turistien määrään, joka on yksi Iso-Britannian merkittävistä elinkeinoista. Brexitin seurauksena myös maahanmuutto on vähentynyt, joka vähentää ulkomaalaisten työntekijöiden määrää Iso-Britanniassa. Tämä kuitenkin avaa entistä enemmän työmahdollisuuksia Iso-Britannian kansalaisille.

Brexitin myötä Iso-Britannian ulkomaankauppa on kokenut kovia. Iso-Britannian bruttokansantuote laski varsinkin siirtymäajan päätyttyä, jolloin Iso-Britannia erosi virallisesti Euroopan Unionista. Samassa ajassa, kun Iso-Britannian bruttokansantuote on laskenut ja tehnyt sen jälkeen hienoista nousua, on Yhdysvaltojen ja Euroopan Unionin bruttokansantuote noussut huomattavasti enemmän. Suurimpana vaikutuksena Iso-Britannian ulkomaankaupan laskuun pidetään toimitusvaikeuksia, jonka myötä tavarat eivät voi liikkua enää vapaasti maiden välillä. Tämän seurauksena kustannukset ovat nousseet huomattavasti aiempaa korkeammalle, sillä tavarat joutuvat tullin läpi päästääkseen maahan. Tämä vie myös huomattavasti enemmän aikaa.

Brexitin seurauksena myös monet Iso-Britannian kannalta tärkeät teollisuuden alat ovat kärsineet. Autoala on yksi merkittävimmistä aloista Iso-Britannian ulkomaankaupassa niin viennin, kuin tuonnin osalta. Brexitin seurauksena autotuotanto on hiipunut ja logistiset ongelmat ovat tuoneet alalle lisäkustannuksia.

Autoalan lisäksi myös rahoitusala on kohdannut haasteita. Iso-Britannian on jättänyt monet rahoitusalan yritykset. Tämä on johtanut työpaikkojen vähenemiseen alalla Iso-Britanniassa. Brexitin seurauksena monet rahoitusalan yritykset näkevät Euroopan Unioniin kuuluvat maat houkuttelevampina kohteina kuin Iso-Britannian.

Opinnäytetyön sisällön luotettavuutta ja vertailukelpoisuutta mitattiin reliabiliteetti- ja validiteetti-käsitteiden avulla. Hiltusen (2009, 11.) mukaan reliabiliteetilla tarkoitetaan opinnäytetyön luotettavuutta, sekä mittaustulosten toistettavuutta. Toistettavuudella tässä työssä tarkoitetaan tiettyjen lähteiden toistumista, sillä opinnäytetyö kirjoitettiin ilman erillistä tutkimusta kuten kyselyä. Opinnäytetyössä pystyttiin arvioimaan Brexitin vaikutuksia vain kahden vuoden sisällä, Brexitin pitkäaikaisia vaikutuksia on vaikea arvioida vielä vuonna 2022. Tämän vuoksi tulosten toistettavuus ja tätä kautta luotettavuus jää osittain tulevaisuudessa nähtäväksi.

Validiteetilla puolestaan ilmaistaan sitä, kuinka hyvin opinnäytetyössä käytetty mittaustapa mittaa haluttua tulosta. Validiteetti opinnäytetyössä on onnistunut, kun kohderyhmä ja kysymykset ovat oikein valittuja. (Hiltunen 2009, 3.) Tutkimuskysymys Brexitin vaikutuksista ulkomaankauppaan pystyttiin vastaamaan materiaalin perusteella suhteellisen laajasti. Brexitin hyödyt ja haitat Iso-Britannialle ja Euroopan Unionille jäivät opinnäytetyössä osittain suppeiksi. Opinnäytetyön reliabiliteettia ja validiteettia on hiukan haastavaa mitata kyseisessä opinnäytetyössä, kun opinnäytetyö toteutettiin ilman toimeksiantajaa ja tulokset pohjautuvat lähteisiin.

Jatkotutkimukset

Jatkotutkimusehdotuksena voisi olla esimerkiksi Brexitin vaikutukset yksittäisen yrityksen näkökulmasta. Tämän avulla saisi enemmän tietoa, miten Brexit on vaikuttanut kyseisen yrityksen toimintaan ja talousnäkymään, sekä mitkä käytänteet ovat muuttuneet Brexitin myötä yrityksen toiminnassa. Brexitin vaikutukset tulevat näkymään vielä pitkän aikaa, joten tulevaisuudessa Brexitin pitkäaikaisista vaikutuksista on tilastoituna nykyistä enemmän tietoa. Tästä saisi tutkittua, miten Brexitin vaikutukset ovat näkyneet pidemmällä aikavälillä. Laaja jatkotutkimusidea voisi olla myös ulkomaankaupan näkökulmasta koronapandemian vaikutukset.

6 Yhteenveto

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Brexitin vaikutuksia Iso-Britannian ulkomaankauppaan. Tämän lisäksi opinnäytetyössä selvitettiin mitä hyötyjä ja haittoja tästä ilmenee Iso-Britannialle sekä Euroopan Unionille. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen muodossa, jonka keskiössä tutkimuskysymykset johdattivat lähteiden valintaa sekä opinnäytetyön etenemistä.

Opinnäytetyön teoria koostui kolmesta pääluvusta. Ensimmäisessä luvussa käsiteltiin Euroopan Unionia sekä sen historiaa. Osiossa käytiin myös läpi ulko- ja sisäkauppaa, sekä tullaus käytäntöjen vaikutuksia. Opinnäytetyön toinen pääluku koostui itse Brexitistä. Luvussa käytiin läpi Brexitin tapahtumat alkuvaiheesta aina Euroopan unionista eroamisesta saakka, sekä siirtymäaikaa eron jälkeen. Luvun loppupuolella käytiin läpi vaikutuksia, jotka kohdistuvat enemmän jokapäiväiseen elämään. Kolmas luku opinnäytetyöstä koostui kansainvälisestä kaupasta. Osiossa käsiteltiin kansainvälistä kauppaa yleisesti, sekä kansainvälistä kauppaa Iso-Britannian näkökulmasta. Luvussa käsiteltiin myös Brexitin vaikutuksia ulkomaankauppaan sekä vaikutuksia teollisiin aloihin.

Opinnäytetyön tuloksista voi päätellä, että Brexitin vaikutukset Iso-Britannian ulkomaankaupalle ovat erittäin merkittäviä ja laaja-alaisia. Brexitin myötä muun muassa logistiikka muuttuu niin, että tavaraliikenne eivät kulje enää vapaasti maasta toiseen. Tämän seurauksena kustannukset ovat nousseet sekä itse logistiikkaprosessi kestää huomattavasti kauemmin. Brexitin seurauksena kansalaisten liikkuvuuden käytännöt ovat muuttuneet. Mikäli oleskelu Iso-Britanniassa kestää yli 90 päivää, tulee Iso-Britannian ulkopuolelta maahan tulevien hakea viisumia. Opinnäytetyön tulokset pohjautuvat edellä mainittuihin tutkimuskysymyksiin. Tulokset voisivat olla laajempia, mikäli opinnäytetyössä olisi ollut mukana tutkimuskeinona esimerkiksi haastattelu. Tämä olisi tuonut myös laajempaa näkökulmaa tuloksiin hyödyistä ja haitoista ulkomaan kauppaan.

Brexit aiheena oli mielenkiintoinen sekä ajankohtainen aihe. Aihe kuitenkin oli sen verran tuore, jonka vuoksi materiaali oli todella vaihtelevaa sekä osittain suppeaa. Brexitin kaikkia kokonaisvaikutuksia on vielä vuoteen 2022 mennessä hankala arvioida. Täten tulokset ovat osittain ennusteita ja tähän mennessä todettuja vaikutuksia. Tulevaisuudessa on nähtäväksi jää mitä muita vaikutuksia Brexitistä koituu Euroopan unionin ja Iso-Britannian välille. Brexit opinnäytetyön aiheena avasi näkökulmaa siitä, miten laajasta sekä historiallisesta asiasta viime kädessä on kyse.

Lähteet

Abbie Glossop. 12.8.2021. The UK Economy after Brexit: What's next for financial services? Saatavilla: <https://www.ideagen.com/thought-leadership/blog/the-uk-economy-after-brexit-what-s-next-for-financial-services> [Viitattu: 14.4.2022]

Adley Katya. 13.11. 2019. Brexit: EU points finger at UK for Theresa May's deal defeat. BBC news. Saatavilla: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47549607> [viitattu 29.9.2021]

Armstrong Martin. 24.6.2016. UK- divided nation. Statista. Saatavilla: <https://www.statista.com/chart/5100/uk-chooses-brexit/> [Viitattu: 8.10.2021]

Automotive Industry Portal: Marklines. 28.3.2022. UK- Automotive production volume 2022. Saatavilla: https://www.marklines.com/en/statistics/flash_prod/automotive-production-in-uk-by-month [Viitattu: 9.4.2022]

Brexit one year on: the impact on the UK economy. Financial times. Saatavilla: <https://www.ft.com/content/c6ee4ce2-95b3-4d92-858f-c50566529b5e> [Viitattu: 27.2.2022]

Brexit. Eurooppa-neuvosto. Saatavilla: <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-uk-after-referendum/> [Viitattu: 22.11.2021]

Brexitin vaikutukset kansalaisiin. 2022. Valtioneuvoston kanslia. Saatavilla: <https://vnk.fi/tieto-brexitista/kansalaisten-oikeudet> [Viitattu: 16.12.2021]

Businesses for sale. Brexit: the potential pros and cons for your businesses. Saatavilla: <https://uk.businessesforsale.com/uk/search/businesses-for-sale/articles/brexit-the-potential-pros-and-cons-for-your-business> [Viitattu: 28.4.2022]

Eu lyhyesti. Europain informationen. Saatavilla: <https://eurooppatiedotus.fi/perustietoa-eusta/eu-lyhyesti/> [Viitattu: 2.11.2021]

Eu:n sisämarkkinat ja vapaa liikkuvuus. 2022. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavilla: <https://tem.fi/eu-n-sisamarkkinat> [Viitattu: 8.11.2021]

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus, EHTY:n perustamissopimus. Eur-lex. Saatavilla: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0022> [Viitattu: 2.11.2021]

Euroopan komissio, 2022. EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaa- ja yhteistyösopimus. Saatavilla: https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-uk/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement_fi [Viitattu: 31.3.2022]

Euroopan Unionin historia. Saatavilla: <https://eurooppatiedotus.fi/perustietoa-eusta/historia/> [Viitattu 2.11.2021]

Euroopan unionin historiaa. Euroopan Unioni. Saatavilla: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_fi#1945%E2%80%931959 [Viitattu: 7.10.2021]

Euroopan unionin kartta. Haapaveden lukion Pedanet. Saatavilla: <https://peda.net/haapavesi/haapaveden-lukio/oppiaineet/yhteiskuntaoppi/yh4/euk> [Viitattu: 2.11.2021]

Expatica, 7.6.2021. Brexit and its strong impact on currency exchange rates Saatavilla: <https://www.expatica.com/finance/banking/brexit-currency-impacts-811031/> [Viitattu: 30.3.2022]

Flach Lisandra. Brexit's effects on UK trade are dramatic – but we feel them in the EU too The Guardian. Saatavilla: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/feb/02/brexit-effects-on-uk-trade-are-dramatic-but-we-feel-them-in-the-eu-too> [Viitattu: 31.3.2022]

Flightworx. 20.12.2021. The future of aviation travel post brexit. Saatavilla: <https://www.flightworx.aero/blog/the-future-of-aviation-travel-post-brexit/> [Viitattu: 9.4.2022]

Halo-financial. How has Brexit impacted international trade in 2021? Saatavilla: <https://www.halofinancial.com/brexit/how-has-brexit-impacted-international-trade-in-2021> [Viitattu: 29.3.2022]

Hiltunen Leena. 18.2.2009. Validiteetti ja realiteetti. Jyväskylän yliopisto. Saatavilla: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf [Viitattu. 30.4.2022]

Hirsjärvi, Sirkka. 2019. Tutki ja kirjoita. Tammi. [Viitattu: 2.10.2021]

Hörkkö Heli. 2010. Huolinta-alan käsikirja. Suomen huolintaliikkeiden liitto ry. [Viitattu: 15.11.2021]

Impact of Brexit on economy 'worse than Covid'. 27.20.2021. BBC news. Saatavilla: <https://www.bbc.com/news/business-59070020> [Viitattu: 14.12.2021]

Ison-Britannian pisteperustainen maahanmuuttojärjestelmä: Tietoa EU-kansalaisille. 7.9.2021.GOV. Saatavilla: https://www.gov.uk/guidance/the-uks-points-based-immigration-system-information-for-eu-citizens_fi [Viitattu 25.2.2022]

J. Gabel Matthew. 15.3.2022. European union. Britannica. Saatavilla: <https://www.britannica.com/topic/European-Union> [Viitattu: 4.11.2021]

Kauppa EU:n sisämarkkinoilla. 2022. Yrittäjät. Saatavilla: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/kasvu-ja-kehitys/kansainvalinen-kauppa/kauppa-eun-sisamarkkinoilla/#intrastat-tilastointi> [Viitattu: 8.11.2021]

Kirjallisuuskatsaukset. 2022. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/kirjallisuuskatsaukset/> [viitattu: 29.9.2021]

Kramer Leslie. 30.1.2022. Investopedia. How Importing and Exporting Impacts the Economy. Saatavilla: <https://www.investopedia.com/articles/investing/100813/interesting-facts-about-imports-and-exports.asp> [Viitattu: 19.3.2022]

Kuka on viejä? Tulli. Saatavilla <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/kuka-on-vieja> [Viitattu: 24.11.2021]

Melin Kirsti. 2011. Ulkomaankaupan menettelyt, vienti ja tuonti. Ammattikorkeakoulu kustannus. [Viitattu: 24.11.2021]

Miksi Intrastat-tietoja kerätään? Tulli. Saatavilla: <https://tulli.fi/intrastat/miksi-intrastat-tietoja-kerataan> [Viitattu: 15.11.2012]

Mitä on passitus? Tulli. Saatavilla: <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/kuljetus-ja-varastointi/passitus> [Viitattu 24.11.2021]

Mitä tarkoitusta varten tavara viedään? Tulli. Saatavilla: <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/mita-tarkoitusta-varten-tavara-viedaan> [Viitattu: 24.11.2021]

Neuvottelut EU:n ja Ison-Britannian tulevasta suhteesta. Euroopan unionin neuvosto. Saatavilla: <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-uk-negotiations-on-the-future-relationship/> [Viitattu 23.2.2022]

Nimikkeistöjen käyttötarkoitukset. Tulli. Saatavilla: <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tullinimikkeet/nimikkeistojen-kayttotarkoitukset> [Viitattu: 20.11.2021]

Number of EU citizens seeking work in UK falls 36% since Brexit, study shows. The guardian. Saatavilla: <https://www.theguardian.com/politics/2021/jun/17/number-of-eu-citizens-seeking-work-in-uk-falls-36-since-brexit-study-shows> [Viitattu: 24.2.2022]

OECD- international trade pulse 2020-2021, 16.3.2021. International Trade in 2020: a look back and a look ahead. Saatavilla: <https://www.oecd.org/sdd/its/OECD-International-Trade-Pulse-2020-2021.pdf> [Viitattu: 20.3.2022]

Ons Gov. 11.2.2022. UK Trade December 2021. Saatavilla: <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/balanceofpayments/bulletins/uktrade/december2021> [Viitattu: 19.4.2022]

Reem Heakal. 18.2.2021. The investor's guide to global trade. Investopedia. Saatavilla: <https://www.investopedia.com/insights/what-is-international-trade/> [Viitattu: 18.3.2022]

Rick Brar. 8.1.2022. The transition to Brexit, what's next for the UK's pharmaceutical industry? Saatavilla: <https://www.thepharmaletter.com/article/the-transition-to-brexit-what-s-next-for-the-uk-s-pharmaceutical-industry> [Viitattu: 12.4.2022]

Robinson Romney. International trade. Britannica, Saatavilla: <https://www.britannica.com/topic/international-trade> [Viitattu: 18.3.2022]

Salminen Ari. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus- johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto. Saatavilla: https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf [viitattu: 30.9.2021]

Santander trade portal. British foreign trade in figures. Saatavilla: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/united-kingdom/foreign-trade-in-figures> [Viitattu: 23.3.2022]

Siirtymäkausi. 2022. Valtioneuvoston kanslia. Saatavilla: <https://vnk.fi/tietoa-brexitista/siirtymakausi> [Viitattu: 13.2.2022]

The EEC and the Single European act. 4.4.2013. UK- parlament. Saatavilla: <https://www.parliament.uk/about/living-heritage/evolutionofparliament/legislativescrutiny/parliament-and-europe/overview/britain-and-eec-to-single-european-act/> [Viitattu: 7.10.2021]

The Guardian, UK car industry says Brexit rules are denting competitiveness. Saatavilla: <https://www.theguardian.com/business/2021/oct/12/uk-car-industry-brexit-rules-smmt-energy-prices-electric-vehicle> [Viitattu: 8.4.2022]

The Week. 3.2.2022. Brexit: the pros and cons of leaving the EU. Saatavilla: <https://www.theweek.co.uk/brexit-0> [Viitattu: 28.4.2022]

Tullinimikkeet. Tulli. Saatavilla: <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tullinimikkeet/mika-on-tullinimike> [Viitattu: 16.11.2021]

Tullitoimi. 2022. Valtiovarainministeriö. Saatavilla: <https://vm.fi/verotus/tullitoimi> [Viitattu: 16.11.2021]

UK work visas. 2022. Visaguide. Saatavilla: <https://visaguide.world/europe/uk-visa/employment/> [Viitattu: 26.2.2022]

Vienti ilmoittaminen. 14.9.2019. Tulli. Saatavilla [https://tulli.fi/yritysiasiakkaat/vienti/vienti-ilmoittaminen](https://tulli.fi/yrityisasiakkaat/vienti/vienti-ilmoittaminen) [Viitattu: 24.11.2021]

Walker Nigel. 6.1.2021. Brexit timeline: events leading to the UK's exit from European Union. House of commons library. Saatavilla: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7960/CBP-7960.pdf> [Viitattu: 21.11.2021]

World finance- the voice of the market. The industries hit hardest by Brexit. Saatavilla: <https://www.worldfinance.com/home/the-industries-hit-hardest-by-brexite> [Viitattu: 6.4.2022]

World Trade Organization. World Trade Statistical Review 2020. Saatavilla: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2020_e/wts2020chapter03_e.pdf [Viitattu: 28.3.2022]